

ВП 7-(01,03-05)215.58(59)

АЛЬБОМ СХЕМ

“МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ З ПІДГОТОВКИ ТАКТИЧНИХ ГРУП (ВІДДІЛЕННЯ, ВЗВОД) (за досвідом російсько-Української війни 2022-2023 років)”

ЛИСТОПАД 2023

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:

Для розповсюдження в Збройних Силах України і інших складових сил оборони держави. Виготовлення копій здійснюється з дозволу розробника військової публікації.

Ця військова публікація є першим виданням.

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДОКТРИН ТА ПІДГОТОВКИ
ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
СПІЛЬНО З ЦЕНТРОМ ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І
МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

ВП 7-(01,03-05)215.58(59)

АЛЬБОМ СХЕМ
“МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ
З ПІДГОТОВКИ ТАКТИЧНИХ ГРУП
(ВІДДІЛЕННЯ, ВЗВОД)
(за досвідом російсько-Української
війни 2022-2023 років)”

**Військова
навчально -
методична
публікація
командирам
загальновійськових
підрозділів
для підготовки
тактичних груп
на рівні
відділення/взвод у
ЗС України**

ЛИСТОПАД 2023
ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
Для розповсюдження в Збройних Силах України і
інших складових сил оборони держави.
Виготовлення копій здійснюється з дозволу
розробника військової публікації.
Ця військова публікація є першим виданням.
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДОКТРИН ТА
ПІДГОТОВКИ ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З
ЦЕНТРОМ ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І
МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ
УКРАЇНИ

Вих. ЦОСіМП ЗС України
№360/485
від 15.11.2023

ПЕРЕДМОВА

Військова навчально-методична публікація “Альбом схем “Методичних матеріалів з підготовки тактичних груп (відділення, взвод) (за досвідом російсько-Української війни 2022-2023 років)” розроблено робочою групою офіцерів Центру оперативних стандартів і методики підготовки ЗС України спільно з Головним управлінням доктрин та підготовки Генерального штабу ЗС України.

Склад робочої групи авторського колективу:
 полковник Євген **МЕЖЕВІКІН** (керівник розроблення),
 полковник **Святослав ЩЕРБИНА**, полковник **Олександр ЛЮБАРЕЦЬ**,
 полковник **Олег БОЙКО**, підполковник **Вадим ШПАК**.

Росіяни постійно прагнуть знаходити та впроваджувати нові способи та засоби ведення бойових дій. Тому ми маємо постійно слідкувати за змінами в тактиці дій підрозділів російської федерації, які застосовує ворог з метою розробки наших асиметричних способів успішної протидії їм.

Альбом тактичних схем з методичними матеріалами (далі – АММ) для підготовки тактичних груп в складі загальновійськових (механізованих, мотопіхотних, піхотних, гірсько-штурмових, десантно-штурмових, аеромобільних, повітряно-десантних підрозділів та підрозділів морської піхоти) підрозділів рівня відділення або взводу (далі – піхотних) розроблено на основі отриманого бойового досвіду російсько-Української війни 2022-2023 років, а також вивчення та аналізу тактики дій противника та слабких місць наших підрозділів.

Альбом тактичних схем з методичними матеріалами відпрацьовані для вивчення тактики дій в малих бойових групах при відсутності професійних інструкторів. Наведені схеми дій відпрацьовані в простому форматі, для того щоб їх вивчення не потребувало будь якої військової освіти. Мова пояснень в АММ виключає використання загальноприйнятої військової термінології.

Результатом вивчення цих АММ має стати формування тактичного мислення в тих, хто навчається загального розуміння тактичних дій та удосконалення практичного рівня навченості військовослужбовців підрозділу для підвищення їх виживання та ефективності дій в бою.

Усі питання, що стосуються цих АММ, надсилати за адресою:

10014, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 17а, Центр оперативних стандартів і методики підготовки ЗС України або “СЕДО М” – індекс 360 (контактний телефон розробників для надання зауважень та пропозицій - (68) 44-780 або (68) 32-066);

03168, м. Київ, Повітрофлотський проспект, 6, Управління доктрин та підготовки військ (сил) Головного управління доктрин та підготовки ГШ ЗС України або “СЕДО М” – індекс 348 (контактний телефон розробників для надання зауважень та пропозицій – (62) 22-156 або (62) 22-819).

ЗМІСТ

	ПЕРЕДМОВА	2
	ВСТУП	4
1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
1.1	Способи пересування на полі бою	5
1.2	Поєднання вогню і маневру та вогонь і рух	9
1.3	Способи зближення з противником	11
1.4	Варіанти дій при зустрічі з противником	25
2	БАЗОВІ ТАКТИЧНІ СХЕМИ	28
2.1	Переміщення перебіжками до об'єкту атаки	28
2.2	Переміщення перекатами, в складі бойових двійок	29
2.3	Переміщення перекатами в складі бойових трійок	31
2.4	Способи здійснення маневру ліворуч (праворуч)	34
2.5	Фронтальна атака при сковуванні противника з флангу	35
2.6	Флангова атака при сковуванні противника з фронту	38
2.7	Підповзаюча атака	39
2.8	Атака з притисканням до розривів своїх снарядів	41
2.9	Атака в пішому порядку за бойовими машинами	44
3	ДЕТАЛЬНІ ТАКТИЧНІ СХЕМИ	46
3.1	Раптовий кидок	46
3.2	Зачистка позиції противника	49
3.3	Фронтальна атака через непрострілюємий коридор без використання бойових машин	52
3.4	Фронтальна атака через непрострілюємий коридор під прикриттям вогню бойових машин	55
3.5	Атака і знищення противника на передньому краї оборони, оволодіння визначеним об'єктом	57
Додатки:		
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	64
	ДЛЯ ЗАМІТОК	

ВСТУП

Наведені в цьому АММ тактичні схеми призначені для зорового сприйняття викладеної в них інформації та відпрацювання тактичних прийомів та дій на практиці в ході підготовки. Виникають ситуації коли професійний інструктор, який може розтлумачити нюанси того чи іншого тактичного прийому чи дії відсутній, тому рекомендується застосовувати наступну методику проведення.

Після теоретичного вивчення тактичної схеми дій збирається група, виходячи з мінімально необхідної кількості тих хто навчається, що в змозі провести імітацію дій зображених на схемі. Важливо підкреслити що далеко не завжди є можливість одночасно залучити для підготовки ту кількість військовослужбовців, яка достатня для відпрацювання того чи іншого тактичного прийому чи дії, але для досягнення мети цього не потрібно. Необхідно лише та кількість, яка зможе показати дії всіх елементів бойового порядку та тактичних дій, що зображені на схемі. В процесі навчання використовується мікро масштабування, як кількості військовослужбовців так і відстаней, широко використовується засоби імітації. Наприклад рота позначається дев'ятьма військовослужбовцями, взвод – трьома, відділення – одним, перебіжки – кроками з шириною рівною довжині стопи, дистанція для атаки – 20-40 метрами, бойові машини – військовослужбовцями, розриви снарядів артилерії - звуками, позиції відділення – кіперною стрічкою.

Після того як кількість учасників в відпрацюванні тактичного прийому визначена, доведені способи імітації тактичний прийом відпрацьовується в русі по елементам на скорочених дистанціях. При цьому учасники обов'язково проговорюють голосно в слух свої дії, наприклад наша підгрупа здійснює висунання у фланг об'єкту атаки, я подавляю противника вогнем з кулемета і таке інше. Виконання тактичного прийому виконується декілька разів зі зміною місця кожного військовослужбовця між собою в підрозділі. Необхідно досягти того, щоб кожен розумів та міг в слух сказати, що робить кожен військовослужбовець. Спочатку командує командир який не приймає участь в діях, але по мірі засвоєння тактичного прийому призначаються командири, які командують безпосередньо в підрозділі. В ідеалі кожен з тих хто навчається має побувати в посаді командира підрозділу. Після відпрацювання дій на скорочених дистанціях можливо переходити для відпрацювання на реальних дистанціях та інтервалах в цілому. Необхідно розуміти, що фізичні навантаження на перших етапах навчання сильно знижують якість та швидкість засвоєння матеріалу. Тому відпрацювання тактичних дій з одночасним фізичним навантаженням має завершувати заняття, але не починати його.

Цей АММ не висвітлює весь об'єм можливих тактичних ситуацій, але надає рекомендації найбільш поширених, які дають можливість адаптуватись до інших способів дій. Рекомендації, які викладені в цьому АММ, варто застосовувати творчо, залежно від конкретних умов обстановки, вишукуючи нові прийоми та способи ведення бойових дій.

“На цій війні найкраще – швидкість і мобільність”.

***(З бойового досвіду російсько-Української
війни 2022-2023 років)***

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підрозділи виконують бойові завдання на коротких дистанціях від противника. Це може бути дальність кидка гранати, відстань до найближчого укриття від вогню або максимально можлива дальність ефективної стрільби зброї. Це визначає основну умову для виконання підрозділом своїх завдань – необхідність зближення з противником для ведення ефективного вогню. Також це означає, що піхота буде діяти в зоні досяжності вогню противника. А тому пересування на полі бою можливе лише у випадку, якщо вогневі засоби подавити або знищити противника повністю.

Способи, якими можна перешкоджати або обмежувати вогонь противника:

- укриття від вогню противника за природними перешкодами;
- перешкоджання спостереженню (аерозольне маскування, дії вночі, засліплення, тощо);
- зменшення часу відкриття та ведення вогню;
- вплив на психічний стан противника (скиди боєприпасів з БпЛА, ударні FPV дрони, снайперський терор, мінометні обстріли, дії, що відволікають);
- подавлення вогнем (метод подавлення вогнем полягає у тому, що вогонь ведеться так, щоб противник був вимушений сховатись в укриття і не мати можливості ведення спостереження та ведення вогню. Такі паузи необхідно використовувати для переміщення і маневру своїх військ – як підрозділів, так і окремих військовослужбовців).

Тому найбільш ефективним варіантом застосування бойового порядку відділення (взводу) є розподіл підрозділу на бойові групи, з метою зближення з противником, - при використанні методу подавлення вогнем для подальшого знищення противника.

1.1. Способи пересування на полі бою

Залежно від характеру місцевості, умов обстановки і вогневих можливостей противника військовослужбовець, перебуваючи у пішому порядку, повинен пересуватися: кроком (бігом), перебіжками, переповзанням.

Рисунок 1 – Способи пересування військовослужбовця на полі бою

Пересування прискореним кроком або бігом (на повний зріст або пригнувшись) проводиться для подолання ділянок місцевості, недоступної для спостереження та ведення вогню противника. Темп прискореної ходьби - у середньому 130-140 кроків за 1 хв (21-23 кроки за 10 секунд), довжина кроку - 80-90 см. Щоб подовжити крок, треба швидше і сильніше розгинати ту ногу, що позаду, і більше виносити другу ногу стегном уперед. Оскільки тривале пересування прискореним кроком дуже стомлює, при швидкісному пересуванні доцільно чергувати ходьбу і біг. В такий спосіб військовослужбовець рухається і під час атаки, тримаючи зброю в положенні готовності до негайного відкриття вогню.

Ходьба пригинаючись застосовується для прихованого пересування місцевістю з невисокими укриттями (низькі кущі, висока трава, канава тощо). Потрібно зігнути ноги в колінах, податися корпусом уперед, дивитися перед собою і рухатися нешироким кроком. Усі рухи виконуються вільно, без напруження.

Рух угору здійснюється скороченим кроком з нахилом корпусу вперед. При значній крутизні сходження краще рухатися поперемінно то правим, то лівим боком до схилу на трохи зігнутих ногах, упираючись ребрами підшав у виступи гори. На схили можна також сходити прямо, тримаючись руками за гілки, кущі, густу траву тощо; ноги ставити на всю ступню ялинкою, з розведеними вбік носками.

Вниз по схилу треба сходити вільним кроком, ногу ставити на п'яту, корпус відхиляти назад. Із крутого схилу можна спускатися боком, приставними кроками, тримаючись за нерівності схилу. Пересування по в'язкому і слизькому ґрунту здійснюється короткими кроками, ноги потрібно переставляти швидко, щоб вони не встигли глибоко загрузнути або зісковзнути з опори. Нogu слід ставити на всю ступню, намагаючись вибирати для опори твердіші ділянки: борозни, виступи, корені.

Повільним бігом долають довгі дистанції. Корпус під час бігу нахилено вперед трохи більше, ніж при ходьбі. Темп бігу - 150 -160 кроків за 1 хв (25-27 кроків за 10 секунд), довжина кроку - 70-90 см. Біг у середньому темпі

здійснюється вільним маршовим кроком. Корпус у цьому випадку тримають трохи нахиленим уперед. Енергійно відштовхуються тією ногою, що позаду, і, зігнувши її в коліні, виносять стегном уперед-вгору і ставлять на всю ступню. Гомілка при цьому не виноситься дуже вперед, а ступня ставиться на землю далеко від проекції центра ваги тіла. Темп бігу - 165-180 кроків за 1 хв (28-30 кроків за 10 секунд), довжина кроку - 85-90 см.

Швидкісним бігом перебігають з укриття до бойових і транспортних машин, розбігаються перед подоланням перешкод. Корпус нахиляється вперед значно більше, ніж під час бігу в середньому темпі, а відштовхування ногою і рух рукою – ще енергійніші. Збільшення довжини кроку забезпечується за рахунок відштовхування ногою, що позаду, і швидкого перенесення її стегном уперед. Нога після відштовхування виноситься вперед зігнутою в коліні та м'яко ставиться на передню частину стопи з наступною опорою на всю ступню. Темп бігу - 180-200 кроків за 1 хв (30-32 кроки за 10 секунд), довжина кроку - 120-150 см.

Перебігання застосовується для швидкого зближення з противником на відкритій місцевості. Довжина перебігання залежить від рельєфу та інтенсивності вогню противника і в середньому має бути 20-40 кроків. Чим більше відкрита місцевість і сильніший вогонь, тим коротшим має бути перебігання. Для перебігання з положення лежачи необхідно спочатку поставити зброю на запобіжник, за попереджувальною командою визначити шлях руху і можливе укриття, потім за виконавчою командою стрімко перебігти у визначене місце. На місці зупинки лягти на землю, відповзти трохи вбік і, досягнувши наміченого місця, приготуватися до ведення вогню.

Переповзання застосовується для непомітного наближення до противника і прихованого подолання ділянок місцевості, що мають незначні укриття, нерівності рельєфу і перебувають під спостереженням або обстрілом противника. Залежно від обстановки, рельєфу місцевості та інтенсивності вогню противника стрілець може переповзати:

по-пластунськи: лягти на землю, правою рукою взяти зброю за ремінь біля верхньої антабки і покласти її на передпліччя правої руки; підтягти праву (або ліву) ногу і водночас просунути ліву (праву) руку якомога далі;

відштовхуючись зігнутою ногою, пересунутися вперед, підтягнути другу ногу, висунути другу руку і продовжувати рухатися так само, притискуючи до себе зброю;

навкарачки: стати на коліна і, спираючись на передпліччя або кисті рук, підняти зігнуту праву (ліву) ногу до грудей, водночас ліву (праву) руку просунути вперед;

просунути тіло вперед до повного випрямлення правої (лівої) ноги, водночас підтягнувши другу зігнуту ногу, і, просуваючи вперед другу руку, продовжувати рух;

зброю тримати: при опорі на передпліччя - так само, як і при переповзанні по-пластунськи; при опорі на кисті рук - у правій руці;

на боці: лягти на лівий бік, підтягнути вперед ліву ногу і зігнути в коліні, спертися на передпліччя лівої руки, каблуком правої ноги упертися в землю якомога ближче до себе;

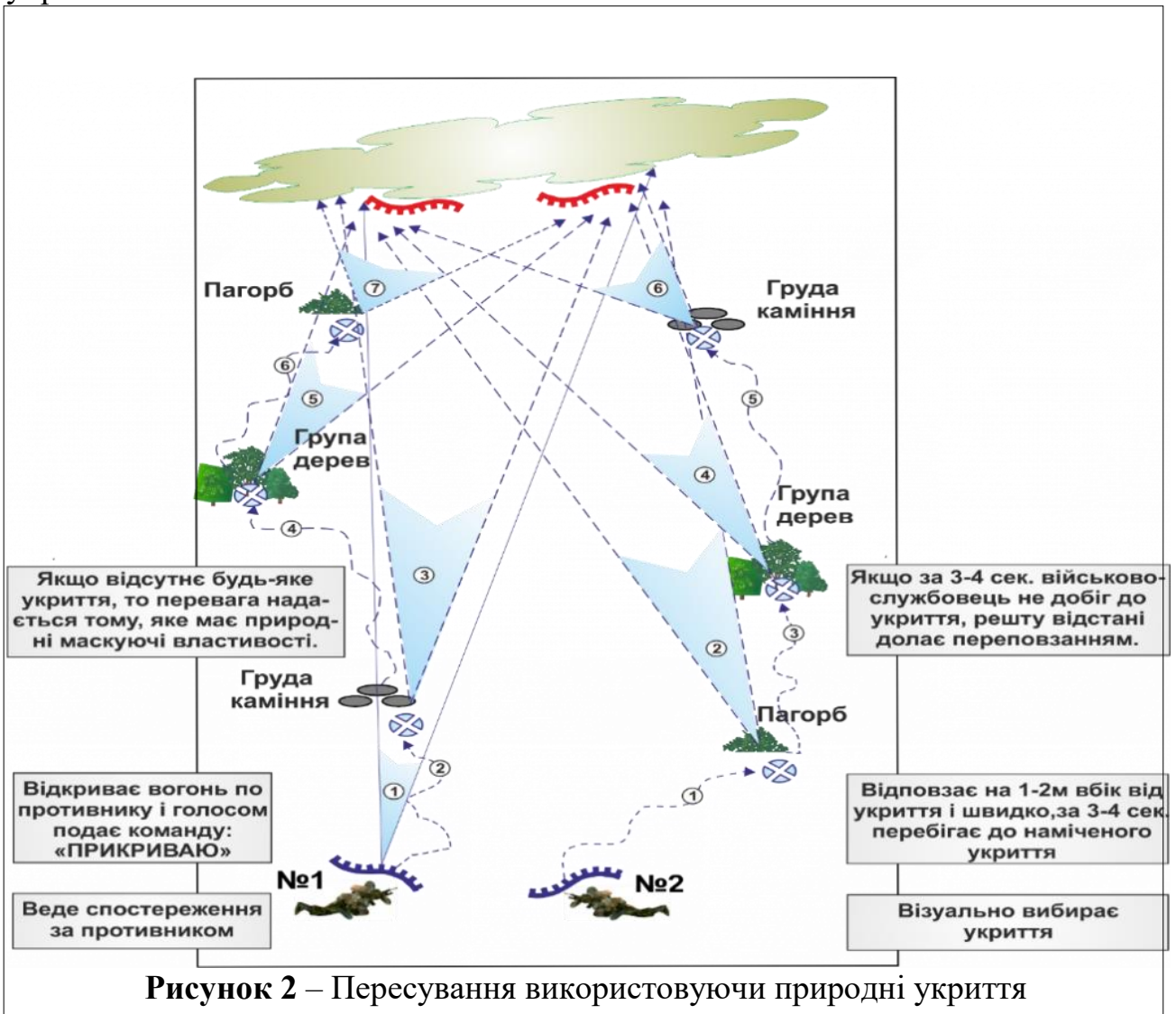
розгинаючи праву ногу, просунути тіло вперед;

не змінюючи положення, продовжувати рух;

зброю тримати правою рукою, поклавши її на стегно лівої ноги.

Під час пересування командир знаходиться там, звідки він може ефективно управляти своїм підрозділом. Це дозволяє командирів відділення (групи) управляти особистим прикладом. Всі військовослужбовці групи повинні мати можливість бачити свого командира, або чути його по засобам зв'язку та бути обізнаними по стану та положенню противника за допомогою БПЛА.

Запропоновані способи пересувань не є чимось постійним. Вони залежать від дистанції між військовослужбовцями, групами та відділеннями, які в свою чергу змінюються залежно від отриманого завдання, характеру дій противника, властивостей місцевості, умов видимості та інших факторів, що впливають на управління.

1.2. Поєднання вогню і маневру та вогонь і рух

Вогонь і маневр є основою тактичних прийомів і способом дій, при якому призначається група вогневої підтримки, що займає вказані позиції та прикриває висування штурмової групи. Її завдання полягає в подавленні або знищенні противника, який може завадити висуванню штурмової групи, завданням якої є знищення противника, що обороняється.

Вогонь і рух полягає у висуванні штурмової (маневреної) групи до об'єкту атаки під прикриттям безперервного вогневого впливу групи вогневої підтримки (сили і засоби протитанкових, гранатометних, мінометних підрозділів, РЕР, РЕБ, БПЛА тощо). Дуже важливо, що дії в цьому випадку не можуть бути розділені на дві фази, а саме ведення вогню і пересування. Вони здійснюються одночасно. У результаті врахування двох непостійних чинників, зокрема місцевості та противника, розроблено декілька способів.

Переваги застосування принципу вогонь і рух:

він знижує невинуватені втрати. Одна частина штурмової групи здійснює перебігання, в той час, як інша частина не дає противникові підняти голову веденням зосередженого вогню, таким чином, подавляє вогонь противника, постійне ведення розвідки розвідувальними БПЛА про дії противника надають інформацію командирі (старшому) групи управління, чим спростить дії груп та прийняття своєчасного рішення при зміні обстановки в бою;

він є основою для усіх тактичних дій. Будь-які способи переміщення при веденні бойових дій засновані на цьому принципі.

Правильне поєднання вогню і маневру дозволяє:

зближуватися з противником. Будь-якій людині властивий інстинкт самозбереження. Якщо вашому життю загрожує небезпека, ви, у свою чергу, також діятимете агресивно, щоб захистити себе;

він розвиває наступальний порив і сприяє підвищенню ефективності дій підрозділу. Успішне ведення вогню і пересування залежать від ефективності взаємодії кожного військовослужбовця. При опануванні цієї навички підрозділ стає дуже ефективним і налагодженим механізмом.

При захопленні позиції охорони або флангової позиції противника в змозі знищити опір, не уповільнюючи загального просування вперед і зберігаючи темп наступу. Правильне поєднання вогню і маневру дозволяє відділенню (взводу) діяти самостійно і вести наступальні дії проти противника, що переважає у взаємодії з доданими та підтримуючими підрозділами.

Складові принципу вогню і руху:

управління є обов'язком кожного. Отже, кожен військовослужбовець повинен самостійно обирати маршрут висування, основну та запасну вогневу позицію, щоб дати командирові більше часу на планування бою. Таким чином, взаємодія і дисципліна дуже важливі при виконанні цього принципу;

швидкість є дуже важливим принципом з чотирьох причин:

по-перше, для здійснення прицілювання по рухомій цілі необхідно 2-3 секунди. На місцевості це означає перебіжку 5-15 метрів. Отже, для того, щоб вижити, кожен повинен перебігати від укриття до укриття якомога швидше;

по-друге, це дозволяє економити боєприпаси, оскільки для підходу до об'єкта необхідно менше часу;

по-третє, це деморалізує противника, оскільки він не в змозі ефективно уповільнити просування;

по-четверте, це необхідно для збереження темпу наступу.

Необхідно обмежити до мінімуму пересування на відкритій місцевості без вогневої підтримки. Якщо необхідно рухатися на відкритій місцевості, доцільно застосовувати наступні способи дій: переповзання, збільшення щільності вогню групи підтримки, застосування ручних димових гранат методом скиду з БПЛА безпосередньо на позиції противника, встановлення димової завіси мінометами (артилерійською гарматою).

Напрямок атаки повинен складати кут 90° (до напрямку вогню групи прикриття).

Помилка при виборі мінімального кута безпеки (кут між напрямом стрільби і напрямом наступу маневреної групи) призведе до того, що:

швидкість сповільниться і темп наступу буде втрачений;

витрата боєприпасів зросте;

підвищиться вразливість свого підрозділу, що може призвести до втрати ініціативи, тому завдання з ведення наступу повинні виконуватися в поєднанні завдань за місцем та часом маневреної, штурмової, групи управління і вогневої підтримки, резервної групи та групи бойових машин.

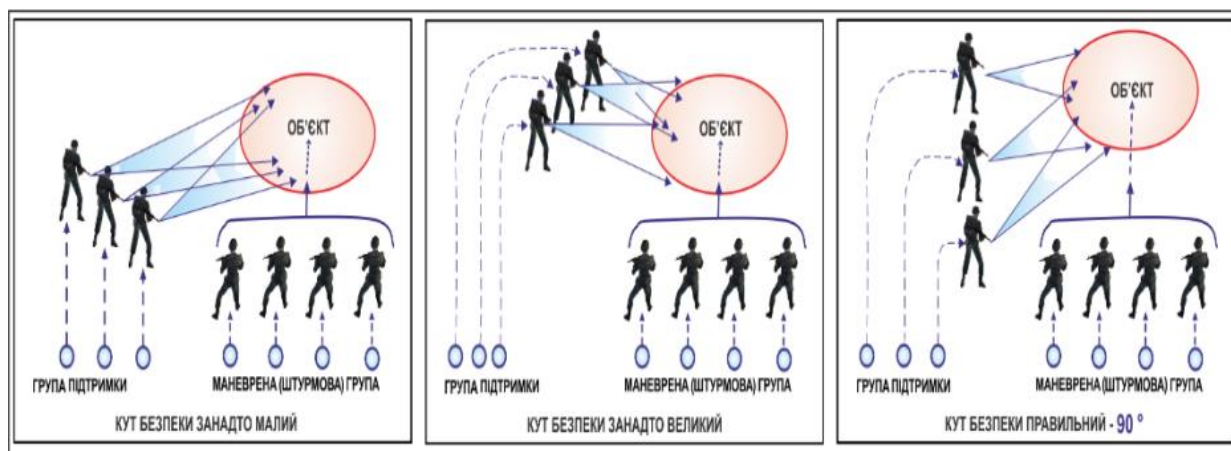

Рисунок 3 – Вибір кута безпеки дій штурмової групи

1.3. Способи зближення з противником

1.3.1. Первинним підрозділом піхоти є відділення але в сучасних умовах ведення наступальних (штурмових) для забезпечення їх дій створюється група вогневої підтримки та групи РЕР, РЕБ та БПЛА.

В залежності від характеру місцевості та щільності позицій противника - збільшується кількість бойових груп.

Розподіл відділення на бойові групи дозволяє:

створити більш гнучкий та розосереджений бойовий порядок;

підвищити ефективність вогневого ураження противника і живучість підрозділу;

забезпечити взаємну підтримку і прикриття вогнем на полі бою під час здійснення маневру.

У разі посилення відділення вогневими засобами до складу бойових груп можуть додатково додаватися: вогнеметник, мінометний (розрахунок) взвод, розрахунок автоматичного гранатомету.

Варіант складу бойових груп може бути наступним:

1 група - старший стрілець (старший групи), гранатометник та помічник гранатометника;

2 група - командир відділення, марксмен, кулеметник та помічник кулеметника;

3 група - заступник командира бойової машини - навідник - оператор (кулеметник КПВТ) та механік-водій (водій);

4 група - РЕР, БПЛА розрахунок антидронових рушниць.

Для кращої взаємодії, взаємоконтролю і взаємодопомоги, для полегшення управління підрозділом в цілому групи розділяються на бойові двійки або трійки. Бійцям у парах або трійках (далі - парах) слід діяти у тісній взаємодії один з одним, постійно знаходитися в межах прямої видимості та підтримувати зв'язок по засобах зв'язку (малої дальності) з радіо гарнітурою, встановленими раніше сигналами управління .

Також важлива взаємодія між парами. Під час ведення штурмових дій для забезпечення безпеки необхідно організувати взаємне прикриття. Одна група прикриває, друга - здійснює маневр і навпаки, постійне отримання інформації із розвідувальних БПЛА про противника.

Висування підрозділу проводиться короткими перебіжками від укриття до укриття. Між військовослужбовцями і групами при русі постійно повинна зберігатися дистанція 7-9 м. Навіть при відсутності вогню противника військовослужбовцям слід дотримуватися обережності і не затримуватися на відкритих ділянках місцевості довше ніж 2-3 секунди. Огляд потенційно небезпечних напрямків (вікон, горищ, проломів, нор в траншеях та ходах сполучення) повинен вестися безперервно.

Основне прикриття підрозділу необхідно здійснювати кулеметниками, марксменами, ударними БПЛА, спектральним випромінюванням та гранатометниками. Причому кулеметники можуть вести вогонь по підозрілих місцях, в яких може перебувати противник. Марксмени і гранатометники ведуть вогонь по виявлених вогневих позиціях противника. Після проходження передовими підрозділами чергового рубежу закріплюються на зайнятих позиціях, проводячи зачистку траншей, ходів сполучення, «нор» використовуючи ручні осколочні гранати (термобаричні боєприпаси), забезпечують підхід групи прикриття, яка висувається на нові позиції.

Старші бойових груп (командири відділень) визначають відповідні завдання кожному військовослужбовцю під час висування до переднього краю противника (зближенні з противником), визначені завдання, через кожні 50-

100м, можуть бути уточнені або ставитися заново (з урахуванням характеру дій противника, втрат в особовому складі).

Завдання та місце військовослужбовця у складі бойової групи:

інтервали між військовослужбовцями бойової групи повинні бути 10-12 кроків;

кожному військовослужбовцю, з урахуванням умов місцевості, на напрямку дій групи вказуються дві - три вогневі позиції, які необхідно змінювати після декількох коротких черг;

кожному військовослужбовцю бойової групи призначаються сектори стрільби - основний і додатковий, вони повинні перекриватися між військовослужбовцями, які діють поруч, не менше ніж на 10-15 градусів (170-250 тисячних), створюючи зону суцільного вогню;

висування на рубіж переходу в атаку здійснюється на дистанціях, які забезпечують візуальне спостереження за діями один одного і взаємну підтримку вогнем;

атака противника здійснюється, як правило, під прикриттям димів після максимального можливого зближення з ним (як з фронту, так і з виходом в один з флангів або тил).

Зближення з противником проводиться в наступному порядку. Спочатку стрілець (найбільш підготовлений і фізично розвинений у групі) під вогневим прикриття кулеметника і старшого стрільця, застосовуючи різні прийоми і способи пересування на полі бою - прискореним кроком, бігом (пригнувшись), перебіжками або переповзанням - двома - трьома стрибками повинен вийти на рубіж 50-100 метрів, при цьому довжина стрибків між зупинками для відпочинку залежить від умов місцевості і інтенсивності ведення вогню противника і, в середньому складає 20-40 кроків. Після зайняття вказаного рубежу, стрілець використовуючи природне укриття веде вогонь по противнику з метою прикриття пересування іншого номеру бойової групи.

Залежно від умов обстановки і прийнятого командиром рішення, послідовність переміщення інших військовослужбовців у бойових групах, і бойових груп в цілому, може бути різноманітним.

Отже, після переміщення вперед найбільш підготовленого і фізично розвиненого військовослужбовця під його прикриттям можуть висуватися по одному військовослужбовцю з кожної групи, або один з першою і два з другою, або по два військовослужбовця з кожної з груп, можливо і одночасне висунення по одному стрільцю з кожної групи на рубіж 50-100 м з метою забезпечення пересування на полі бою іншого особового складу, що в цілому підвищить темп наступу підрозділу. Командир відділення і кулеметник висувуються, як правило, останніми.

Переміщення повинно здійснюватися не системно, з використанням встановлених сигналів (жестів) і команд. При виявленні вогневих позицій, сил та засобів противника своєчасно передати інформації командирі (старшому) групи управління та групи вогневої підтримки.

Перед початком дій не потрібно поспішати, необхідно уважно вивчити місцевість, визначити свій маршрут висування з обов'язковим врахуванням

(вивченням розвідувальної інформації отриманої від розрахунку БПЛА), можливостей прикриття від вогню противника.

У бойовій групі заздалегідь повинні бути обговорені способи й порядок спільних дій та порядок взаємодії в бою. Після зайняття укриття потрібно негайно вести спостереження за полем бою, бути в постійній готовності до вогневого прикриття переміщення інших військовослужбовців бойової групи. За можливості подальшого переміщення необхідно подати їм заздалегідь встановлений сигнал на пересування до наступного рубежу, а надалі – умовними сигналами уточняти завдання. Але в будь-якому випадку під час виконання завдання одним військовослужбовцем інші його прикривають.

Найбільш поширений спосіб зближення з противником – висування перекатами в складі штурмової групи та групи вогневої підтримки.

Під час знищення противника за рішенням командира роти (взводу) бойові групи можуть виконувати різні за характером завдання. Так, одній із бойових груп може бути відведена роль маневреної групи (наприклад, першій бойовій групі), а двом іншим - роль вогневих груп (другої і третьої бойової групи). Завдання маневреної групи полягає в тому, щоб, використовуючи рельєф місцевості (місцеві предмети) зближуватися з противником на якомога меншу відстань, зайняти вигідне положення для атаки і у взаємодії з вогневими групами (вогневою групою) знищити його (захопити в полон).

При веденні наступального бою відділення бойовими групами можуть діяти в бойову лінію (лінію бойових груп) або у дві лінії (одна за одною).

У залежності від завдань і умов обстановки бойова лінія може формуватися уступом вправо (вліво), клином, ромбом, скорпіоном тощо.

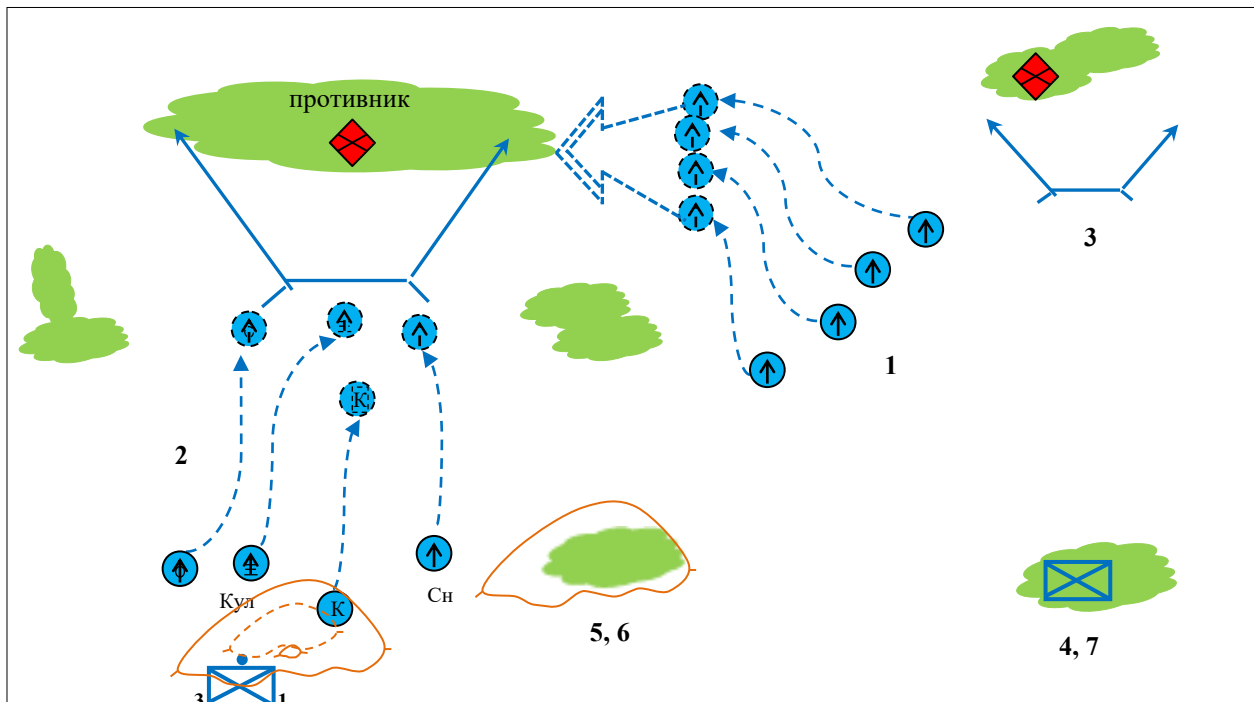
У всіх випадках інтервал між групами може бути 25 -30 м, дистанція – 30-50 м, а військовослужбовці в групі діють спільно або на відстані 7 - 9 м між собою.

Цей спосіб застосовується у разі, коли:

є відповідні позиції для групи вогневої підтримки, при використанні яких буде досягнуто необхідне ураження противника, унаслідок якого він повністю або частково втратить свою боєздатність;

є зручні шляхи підходу, якими штурмова група може наблизитися до противника;

створенні противнику таких умов, за яких він в певний період часу не зможе на потрібному рівні реалізовувати свої бойові можливості.

Умовні позначки:

1 – маневрена (штурмова) група; 2 – вогнева (підтримуюча) група; 3 – група нарощування; 4 – резервна група; 5 – група управління; 6 – група БПЛА; 7 – група забезпечення.

Рисунок 4 – Висування перекатами по групах

Послідовність дій:

одна група забезпечує вогневу підтримку, в той час як інша здійснює пересування. Групи пересуваються на вигідні позиції, з яких вони зможуть почати виконання своїх визначених завдань, а саме вогнева підтримка і атака противника відповідно;

командир групи управляє штурмовою групою, його заступник - групою підтримки. Командир групи повинен тримати кулеметника на відстані, що забезпечує зв'язок голосом, поки той не досягне рубежу кінцевої вогневої позиції. Якщо це неможливо, він повинен використовувати візуальні і радіосигнали.

якщо одна з груп вимушена рухатися по відкритій ділянці місцевості, інша повинна прикривати їх вогнем. Кут між двома напрямками атаки має бути якомога ближчим 90° . Якщо цей кут менше вказаної величини, штурмова група може збільшити його шляхом зміщення у відповідну сторону після виходу на вихідну позицію. Кут, в той же час, не повинен перевищувати 90° ;

група управління - для управління штурмовими діями використовують інформацію від груп БПЛА та РЕБ і РЕР - для забезпечення ситуаційної обізнаності, ведення розвідки, ураження противника (скиди).

1.3.2. Вихід на рубіж атаки

Загальне правило: чим ефективніше вогонь противника, тим меншу відстань долає група, та коротша перебіжка, потрібно по можливості перебігати від укриття до укриття. В русі дотримуватись інтервалу 10-12 кроків, не скупчуватись та залишатись на одній лінії. Важливо зміщуватись в бік після завершення перебіжки.

Рубіж переходу в атаку вибирається, як найближче до позиції противника використовуючи укриття в рельєфі місцевості, щоб можливо було вести ефективний вогонь по противнику. На вибір варіанту дій з виходом на рубіж переходу в атаку (бігом всім підрозділом або переповзанням малими групами) впливає дві основних обставини: велика відстань до противника примушує атакувати бігом, щоб скоротити час знаходження на відкритій ділянці місцевості, що прострілюється. Якщо не вдалось подавити вогонь противника то добігти до першого окопу противника не вдасться.

Атака в один етап. Цей спосіб полягає в тому, що одна група висувається на позицію до початку атаки. Це може бути як група підтримки, так і штурмова група.

Атака в два етапи. Цей спосіб полягає в тому, що обидві групи висуваються на проміжні позиції до початку атаки, потім група підтримки під прикриттям штурмової групи виходить на вигідні позиції. Після цього штурмова група під прикриттям групи підтримки виходить в вихідне положення і починає атаку.

Атака в три етапи. Цей спосіб полягає в тому, що одна група здійснює два пересування до того, як штурмова група почне атаку.

1.3.3. Подолання мінно-вибухових загороджень з попередньою підготовкою проходів в пішому порядку

Штурмова група, під прикриттям групи вогневої підтримки, максимально швидким темпом (або використовує ББМ як засіб доставки піхоти, залежно від ситуації) долає відкриту (небезпечну) ділянку місцевості по підготовленому проходу та зближується з об'єктом атаки.

Порядок подолання МВЗ полягає в попередній підготовці інженерними (саперними) підрозділами проходів в вибухових та невибухових загородженнях. Пророблення проходів проводиться завчасно, скритно та приховано інженерними підрозділами з візуальними (але скритними) позначеннями розташування пророблених проходів (рисунок 5).

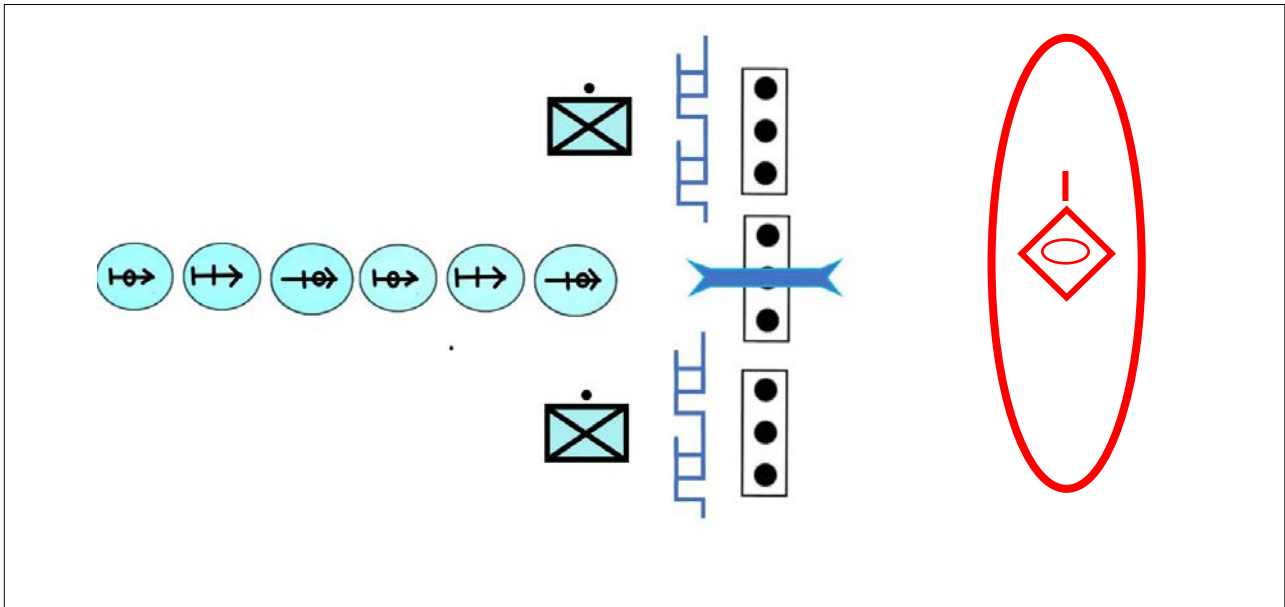

Рисунок 5 – Подолання МВЗ у складі взводу в підготовленому проході

Пророблення проходів у змішаних МП вручну (рисунок 6) здійснюється траленням ППМ осколкових кішками і візуальним пошуком з подальшим знищенням ПТМ зарядами ВР. Інженерно-саперне відділення, яке призначене для пророблення проходів, розбивається на три розрахунки.

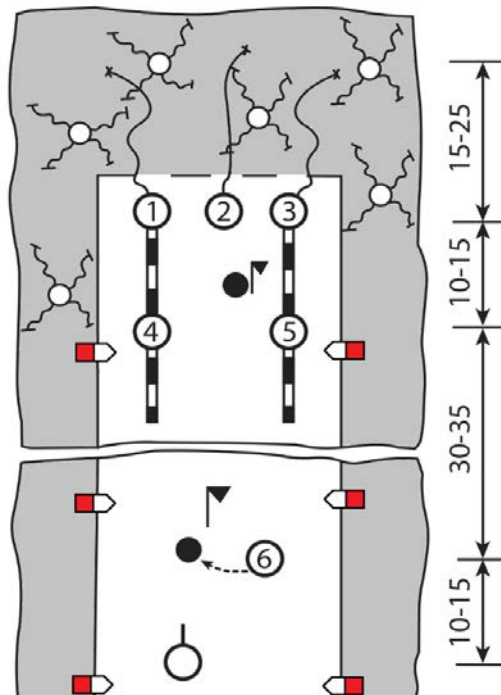

Рисунок 6 – Пророблення проходів у змішаному МП вручну (розміри у метрах)

З початком виконання завдання по команді командира відділення перший розрахунок (перший - третій номери), який оснащений кішками і шупами, з визначеного рубежу тралить ППМ осколкові і веде пошук ПТМ. У напрямку вісі проходу закидає кішки на 15-25 м і підтягує їх із-за укриття з положення лежачи. Після двох - трьох закидань номери першого розрахунку переміщуються вперед на 5-10 м, візуально ведуть пошук ПТМ і позначають їх прапорцями. Залежно від обстановки і наявності сил тралення ППМ осколкових може здійснюватися одним або двома номерами розрахунку. Другий розрахунок (четвертий і п'ятий номери), пересуваючись на відстані 10-15 м за першим, позначає прохід і за необхідності здійснює його додаткову перевірку. Третій розрахунок (шостий номер), переміщаючись на відстані 30-35 м за другим, по команді командира підрозділу знищує позначені міни зарядами ВР послідовно, у міру просування номерів розрахунків або одночасно на всьому проході вогневим або електричним способом після досягнення межі МП. Особовий склад при цьому відводиться на безпечну відстань або укривається в бойових машинах, складах місцевості.

Якщо у підрозділі, який проробляє прохід, є броньована машина, то вона може використовуватись як укриття під час закидання кішок.

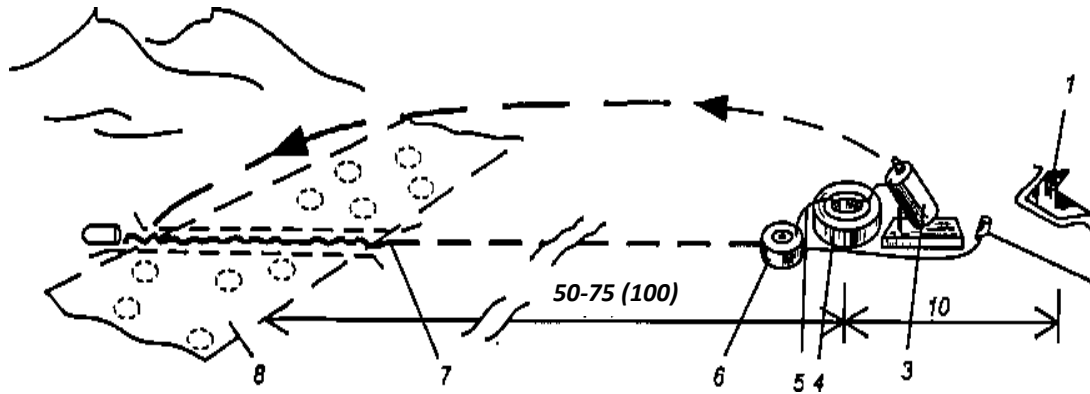
Під час подолання МВЗ необхідно дотримуватись принципу “Вогню і Руху”. Відділення яке здійснює прикриття веде безупинний вогонь короткими чергами в напрямку позицій ворога з використанням не більше 1/3 боєкомплекту від всього БК для подальшого виконання задачі. Перша штурмова група, яка подолала прохід в мінно-вибуховому загородженні займає приховану позицію і прикриває своїм вогнем прохід другої (третьої) штурмової групи.

1.3.4. Подолання МВЗ противника за допомогою ЗРП-2 “Тропа”

Даний порядок подолання МВЗ полягає в попередньому виявленні місць розташування мінних полів противника. В залежності від умов обстановки та сприятливих погодних умов під час пророблення проходу за допомогою ЗРП-2 “Тропа” слід застосовувати димові завіси з метою недопущення ведення противником розвідки майбутнього проходу.

Для пророблення проходів-стежок у ППМП перед переднім краєм застосовуються ЗР типу ЗРП (рисунок 7).

Одним зарядом у МП пророблюється прохід-стежка завглибшки

Умовні позначки:

- 1 - анкер; 2 - пусковий станок; 3 - реактивний двигун; 4 - ранець з зарядом;
5 - підрильник; 6 - футляр з гальмівним шнуром; 7 - положення заряду перед вибухом;
8 - МП противника. (розміри у метрах)

Рисунок 7 - Схема застосування ЗР типу ЗРП.

40 (54) м і завширшки 0,4 м. Для пророблення проходу виділяється розрахунок у складі двох чоловік.

Збірка ЗР проводиться на майданчику розміром не менше ніж 1х1 м. На ділянці між пусковою позицією і МП допускається наявність чагарнику та інших предметів заввишки не більше ніж 1,5 м. Повздовжній нахил місцевості не повинен перевищувати $\pm 15^\circ$, поперечний 5° . Швидкість бокового або зустрічного вітру під час пуску повинна бути не більше 4 м/с. Пуск ЗР здійснюється у заздалегідь встановлений час або за сигналом (командою) командира відділення (взводу).

Під час пророблення проходу в змішаному МП за допомогою ЗР типу ЗРП здійснюється послідовний запуск, як правило, декількох зарядів на МП для пророблення проходу-стежки з подальшим знищенням мін, які залишились у межах проходу, зарядами ВР.

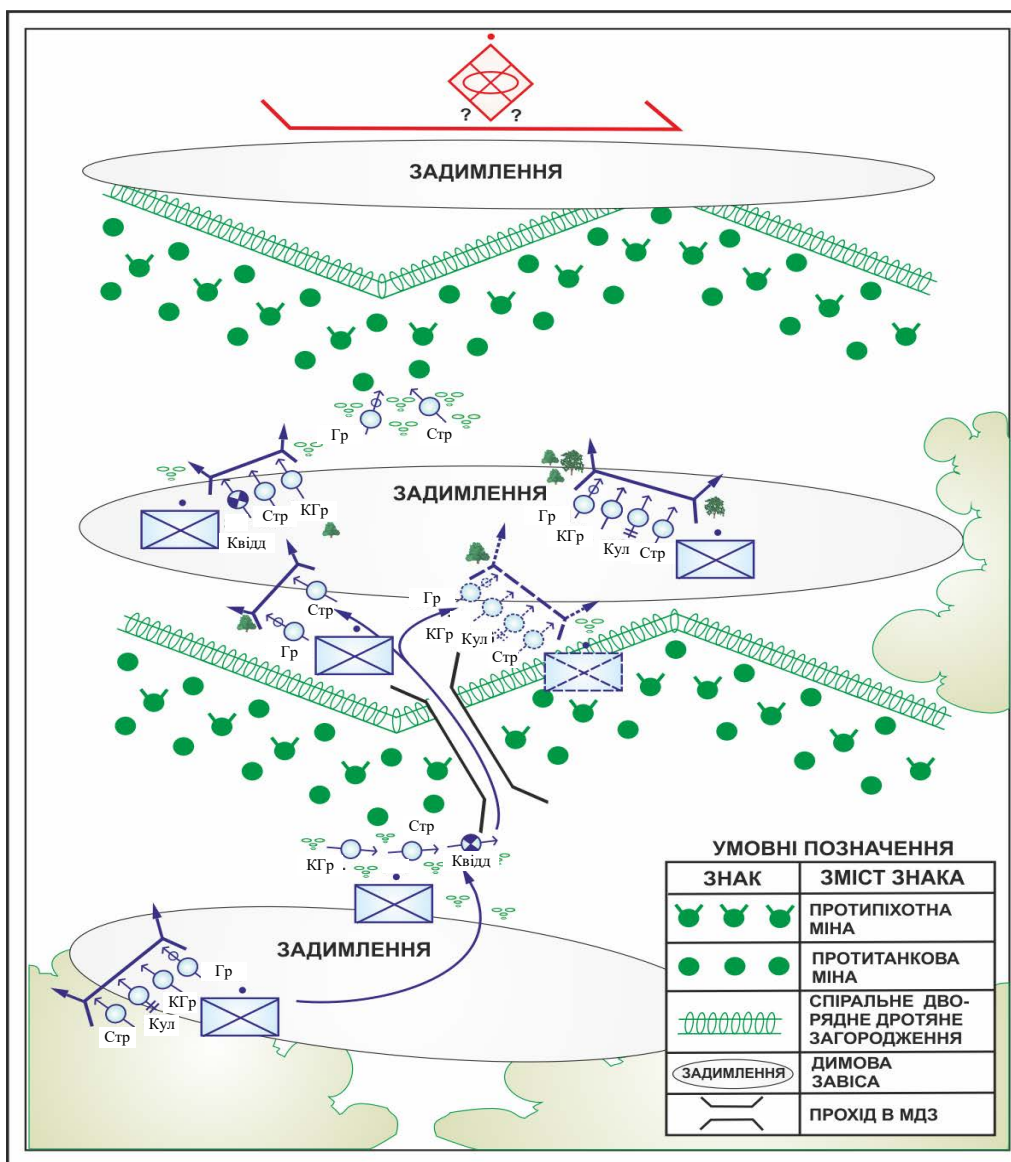

Рисунок 8 – Подолання МВЗ у складі штурмової групи з використанням вибухових засобів розмінування ЗРП-2 “Тропа”

Відділення, яке призначене для пророблення проходу, розбивається на номери розрахунку. Перший і другий номери здійснюють запуск на МП ЗРП типу ЗРП, після підриву якого третій і четвертий номери переміщуються по проробленому проходу-стежці візуально і за допомогою щупів перевіряють з кожної сторони смуги завширшки 2-3 м кожна та позначають прапорцями виявлені міни. У МП, які мають ППМ осколкові, для їх тралення третій і четвертий номери використовують кішки. П'ятий номер позначає прохід, шостий - знищує виявлені міни. Під час тралення і знищення мін дотримуються необхідні заходи безпеки. Після перевірки і позначення проходу на глибину проробленого ЗРП проходу-стежки перший і другий номери розрахунку здійснюють наступний запуск ЗРП, дії номерів розрахунку повторюються. Позиція ЗРП для запуску розташовується на відстані 50-75 м (100 для ЗРП-2) до межі МП.

Штурмова група з використанням захисних і маскувальних властивостей місцевості за сигналом здійснює стрімкий вихід до об'єкту атаки з метою заняття вихідного рубежу для пророблення проходу у інженерних загородженнях противника та ведення штурмових дій (рисунок 8). Перша штурмова група із саперною парою на ББМ виконує маневр та вихід по заздалегідь проробленому проходу до вихідної позиції для здійснення штурмових дій.

Після спішування та зайняття вихідної позиції. Саперна пара під вогневим прикриттям першої ШГ здійснює інженерну розвідку загороджень противника, у разі виявлення мін пророблює прохід шляхом підриву МОН-200.

Після підриву саперна пара та перша ШГ долають інженерні загородження по проробленому проходу, а друга та третя ШГ в цей час за командою КВ здійснює переміщення до першої ШГ.

В цей час саперна пара під прикриттям першої ШГ здійснює розвідку мінних загороджень противника за допомогою металошукача та щупа. При виявленні мінних загороджень саперна пара проробляє в них прохід за допомогою ОЗРП "Тропа".

Після подолання мінно-вибухових загороджень всіма штурмовими групами, під прикриттям групи вогневої підтримки, стрімким ривком зближується з об'єктом атаки. Командир штурмової групи (КВ) доповідає КР встановленим сигналом про початок та хід ведення штурмових дій.

1.3.5. Дії при зустрічі з противником

Дії при зустрічі з противником - це прийоми, які використовуються групою під вогнем противника, а також для відповідних дій при зміні обстановки.

Послідовність дій:

а) при відкритті противником вогню необхідно виконати наступні дії:

якщо можливо, – зробити три постріли у бік противника (кожен, хто знаходиться на позиції, що дозволяє вести вогонь у відповідь) і голосом вказати цілевказання на противника;

швидко залягти, перекопитися (переповзти) за укриття. Не намагайтеся бігти до найближчого укриття, до якого 20 метрів, ви не добіжете;

переповзанням або короткими перебіжками витягнутися в лінію, у напрямку противника. Перебіжки мають бути не більше 10 метрів;

визначити позицію противника або вірогідне його розташування;

перекопатися, що приціл зброї встановлений правильно;

відкрити вогонь по противникові.

б) військовослужбовці, що знаходяться позаду, висуваються вперед і займають позиції в бойовому порядку - в лінію;

в) за допомогою провокаційного вогню, виявляються позиції противника;

г) проводиться цілевказання і ставляться вогневі завдання (якщо необхідно);

- д) командир приймає рішення і подає команду;
- е) група відкриває зосереджений вогонь і подавляє противника;
- ж) група продовжує виконувати завдання;
- д) передача інформації для ураження БПЛА або задимлення.

1.3.6. Заходи протидії БПЛА (розвідувальні, FPV, скиди)

В будь-яку пору дня і ночі дотримуватись та чітко виконувати заходи маскування, а саме: особисте маскування, маскування техніки, озброєння, боєкомплекту на ґрунті, засоби зв'язку і таке інше.

Все, що може бути приховано під землею, повинно бути приховано під землею так, щоб не було помітно здалеку та збоку.

Решту засобів маскувати маскувальними комплектами, тепло ізолюючими матеріалами, гілками тощо.

Пристрої, які випромінюють радіосигнал та тепло мають бути вимкнені, якщо такими не має потреби користуватись.

Уникати скупчень особового складу, техніки, важкого озброєння, боєприпасів.

Використання захисних сіток на каркасі, в тому числі при пересуванні. Сітка повинна бути на відстані від корпусу техніки для того, щоб енергія вибуху розсіювалась до корпусу техніки.

Цілодобове спостереження за повітрям через бінокль, тепловізор.

Використання радіопеленгаторів (окопного РЕР).

Використання засобів РЕБ для посадки ворожих дронів.

Загороджувальний вогонь зі стрілецької зброї, використання ПЗРК.

Порядок знищення БПЛА типу камікадзе.

Для боротьби з БПЛА типу камікадзе на кожному взводному опорному пункті, блок-посту, та у місцях розташування особового складу призначити вогневі групи для протидії безпілотним літальним апаратам у складі: кулеметник, 3-4 стрільці, озброєні АК-74. У разі наявності снайпера включати його у вогневу групу.

Для ураження БПЛА типу камікадзе призначати чергові вогневі засоби:

на висотах до 400 м - зосередженим вогнем зі стрілецької зброї;

на висотах до 1 500 м - використання кулеметів ДШК (Browning, спарені кулемети "Максим", зенітних установок ЗУ-23-2 (ЗПУ-1, 20 мм зенітних гармат "Ерлікон" та М-75).

По малошвидкісних повітряних цілях (вертольотах, БПЛА, транспортних літаках) вогонь вести супроводжувальним способом. Упередження визначати та відраховувати у видимих розмірах цілі (у фігурах), і вогонь вести довгими чергами за тими ж правилами, що і при стрільбі по наземних рухомих цілях.

При коректуванні вогню по трасах варто мати на увазі, що траси, спрямовані в літак, здаються кулеметнику такими, що йдуть вище літака і трохи поперед нього.

Стрільба з автомата (кулемета) по повітряних цілях ведеться з положень лежачи, з коліна і стоячи.

Рисунок 9 – Положення при стрільбі по повітряних цілях

Вогонь з автоматів (ручних кулеметів) по повітряних цілях ведеться в складі групи, команди, відділення, бойового розрахунку, взводу на дальності до 500 м з установкою прицілу 4 або П.

По БпЛА, що летить осторонь або над автоматником (кулеметником), вогонь ведеться загороджувальним або супроводжуючим способом.

По малошвидкісних повітряних цілях, вогонь ведеться супроводжуючим способом. Винос точки прицілювання розраховується у видимих розмірах цілі (у фігурах). Під час ведення вогню супроводжуючим способом автоматник (кулеметник) утримує лінію прицілювання перед БпЛА на величину потрібного упередження і робить довгу чергу.

Для визначення виносу точки прицілювання при стрільбі по БпЛА необхідно:

- на дальності 100 м (рисунок 3.14) - 4 м (1 корпус цілі);
- на дальності 300 м (рисунок 3.15) - 12 м (3 корпуси цілі);
- на дальності 500 м (рисунок 3.16) - 21 м (5 корпусів цілі).

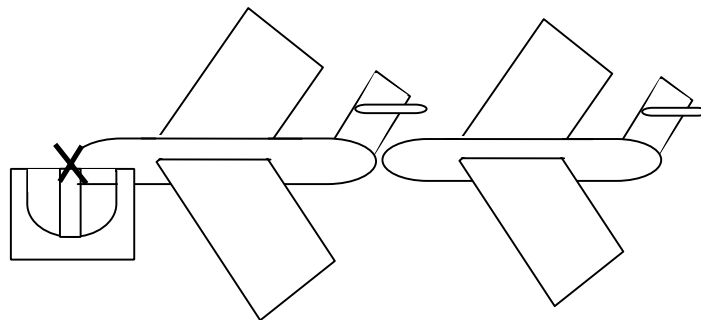

Рисунок 10 – Винесення точки прицілювання при стрільбі по БпЛА на 100 м

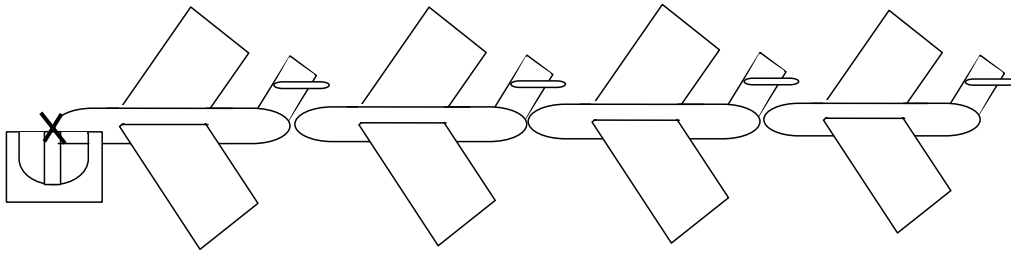

Рисунок 11 – Винесення точки прицілювання при стрільбі по БПЛА на дальності 300 м

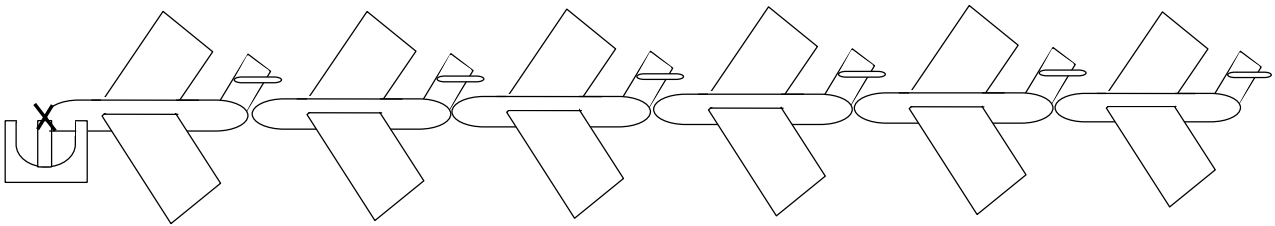

Рисунок 12 – Винесення точки прицілювання при стрільбі по БПЛА на дальності 500 м

1.3.7. Бойовий порядок

Бойовий порядок визначається в залежності від завдань та можливостей і може змінюватись за рішенням командира роти (взводу). Основним елементом бойового порядку є штурмовий взвод (відділення).

Типовий бойовий порядок штурмової групи в складі посиленого механізованого взводу зазвичай включає:

Штурмові групи (далі – ШГр) – складають посилені механізовані відділення, призначені для знищення противника на підступах до об'єкту атаки, блокування його, знищення живої сили та оволодіння ним.

Група нарощування (далі – ГрН) – для закріплення об'єкта, який був захоплений, прикриття вогнем дій підгруп захоплення, недопущення підходу (маневру) резервів противника до об'єкта штурму, відбиття контратак невеликих груп.

Група вогневої підтримки (далі – ГрВП) – входять танки, ББМ, ВК, АГС взводу і додані вогневі засоби, у тому числі й артилерійські для вогневої підтримки дій штурмових груп.

Група розгородження (далі – ГрРг) призначена для проведення інженерної розвідки, пророблення проходів у загородженнях і перешкодах перед об'єктом атаки, розмінування захопленого об'єкту, улаштування інженерних загороджень при закріпленні захопленого об'єкту і виконання інших завдань.

Евакуаційна група (далі – ЕвГр) – для евакуації особового складу штурмових груп, який зазнав втрат, шляхом поетапної передачі загинувших та поранених;

Резервна група (далі – РезГр) – для реагування на зміни в обстановці.

Група забезпечення (далі – ГрЗ) – для організації поповнення боєприпасами, продуктами, водою штурмових груп.

Групи боротьби з БпЛА (далі – ГрБп) – розрахунок з переносним обладнанням РЕБ для подавлення FPV дронів на частотах каналів управління;

Група БпЛА (далі – ГрБПЛА) – для забезпечення ситуаційної обізнаності, ведення розвідки, ураження противника (скиди).

Група FPV- дронів (далі – ГрFPV) – для нанесення ураження противнику.

Група управління – для управління штурмовими діями

Таблиця №1

**Типова структура штурмової групи
(взвод, відділення)**

	штурмова група	
	взвод	відділення
Бойовий порядок штурмової групи	група управління – 1; штурмова група – 2-3; група вогневої підтримки – 2-3; група розгородження – 1; група закріплення (резерв) - 1	штурмова підгрупа – 1; підгрупа вогневої підтримки – 1
Склад	механізований взвод (4 від., 4 ББМ) посилення: до мінв; сапери – 2; відділення БПАК (ударні); відділення БПАК (розвідувальні); засоби РЕБ; вогнеметники – 2; снайперська група – 1; розрахунок АГС-17 (Мк-19) – 1; розрахунок СПГ-9 – 1	механізоване відділення (9 чол.) посилення: сапер – 1; вогнеметник – 1

1.4. Варіанти дій при зустрічі з противником (рисунки 13 – 15)

1.4.1. Пересування клином

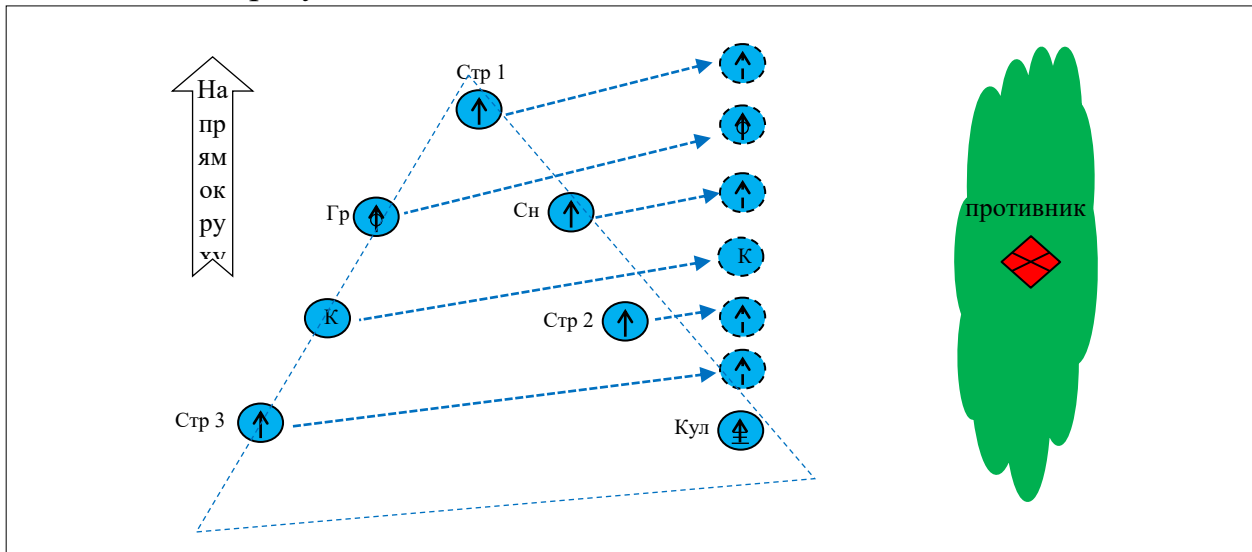

Рисунок 13 – Бойовий порядок “КЛИН”

Бойовий порядок бойових груп за способом пересування клином. Цей бойовий порядок утворюють, розташували бійців із зсувом ліворуч і праворуч від прямого, аби утворити клиноподібну форму, яка щонайкраще підходить для атаки.

Визначення напрямку руху здійснюють за циферблатом годинника. Пам'ятайте, що напрямок руху, за яким вам потрібно рухатися, - це не той напрямок, у якому ви спостерігаєте за місцевістю, але напрямок (орієнтир), на який показує цифра 12 циферблата годинника!

Сектор вогню прямого становить 120° , або ж 12.00 (дванадцята година). Наступні два бійці ліворуч і праворуч від прямого закривають 90° -градусні сектори вогню (відповідно: 09.00 (дев'ята година) і 03.00 (третья година), що починаються прямо перед ними і перекривають їхній лівий і правий фланги. Цей же принцип застосовують і для замикаючих бійців бойового порядку, розташованих праворуч і ліворуч від бійців перед ними. Контроль тилу не передбачено, оскільки його мають здійснювати інші групи, які йдуть так само клином.

Цей порядок полегшує контроль за пересуванням уперед військовослужбовців у групі на полі бою. Їх важче атакувати зненацька із засідки. Найважливіше: по противнику, який перебуває попереду, можуть вести вогонь усі бійці бойової групи одночасно. Недоліки цього бойового порядку: він не передбачає обмін інформацією між бійцями і призводить до виснаження, якщо його застосовують упродовж тривалого часу.

1.4.2. Пересування способом бойовий порядок похідний у пішому строю

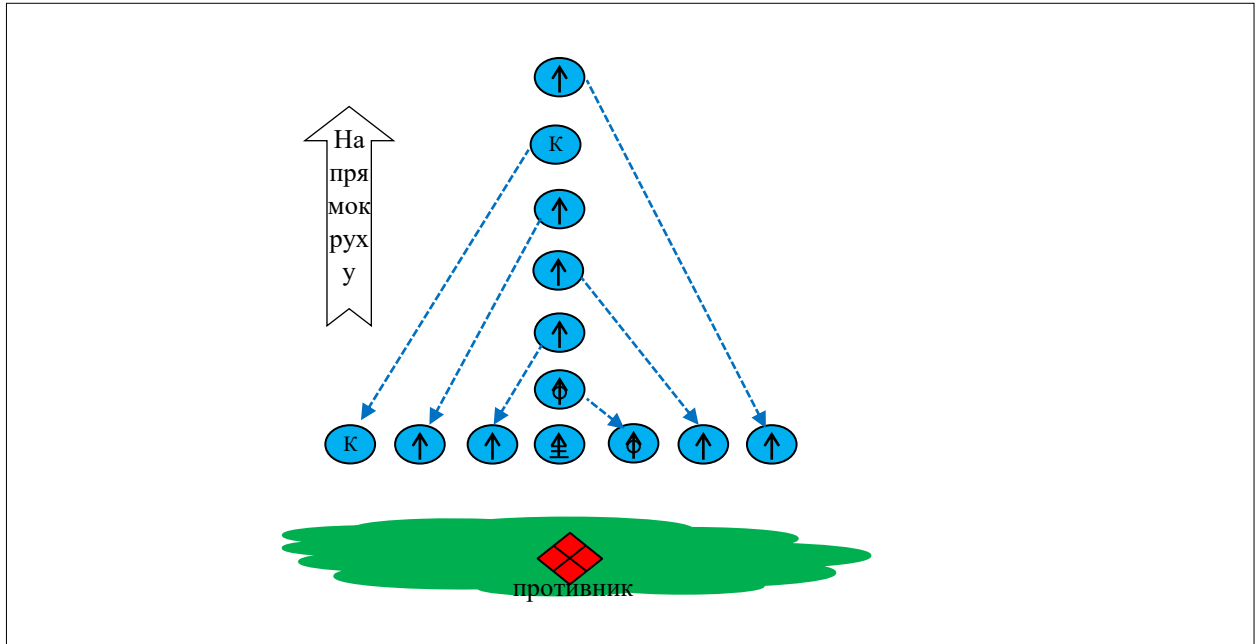

Рисунок 14 – Бойовий порядок “КОЛОНА”

Цей спосіб використовують під час наступального бою з висуванням із глибини (з ходу). Він характеризується мінімальним рівнем безпеки. Відділення (група) тримається разом як одне ціле для ефективного управління. Інтервал між військовослужбовцями групи складає 7 м. Ця техніка руху дає можливість пересуватися досить швидко. Відділення (бойова група) може розосередитися ліворуч та праворуч у разі повітряної атаки або вогню противника.

1.4.3. Бойовий порядок “РОМБ”

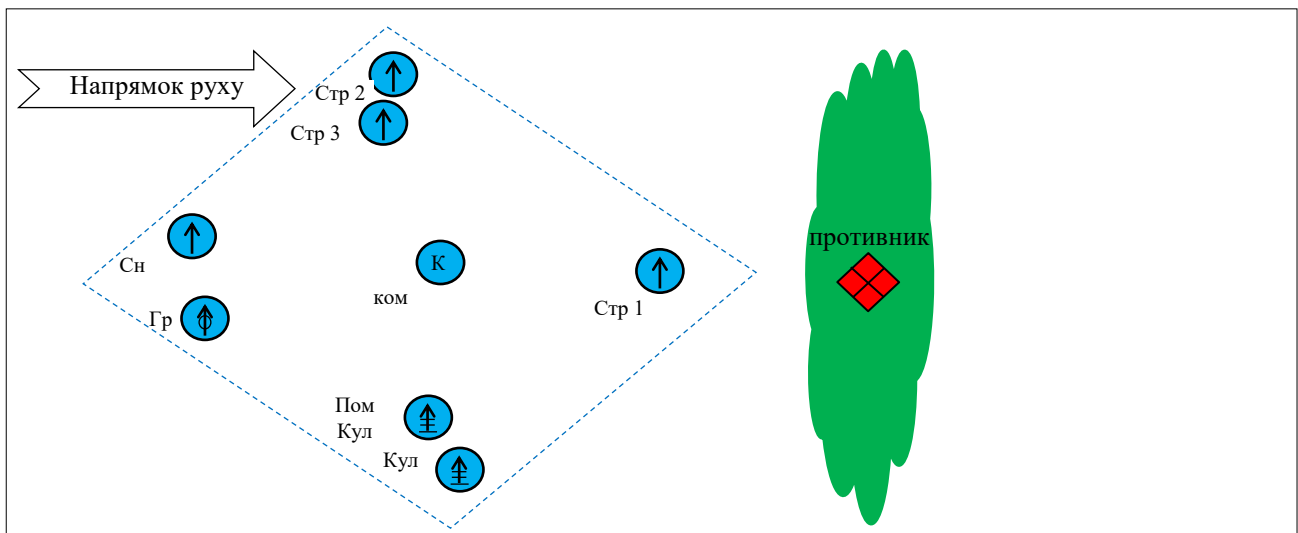

Рисунок 15 – Бойовий порядок “РОМБ”

Ромбоподібний бойовий порядок - альтернатива клинові. Якщо в бойовій групі є чотири бійці, тоді просто потрібно поставити замикаючого точно за напрямним на певній дистанції. Якщо в бойовій групі є п'ять бійців, командир бойової групи займає позицію в центрі за напрямним і попереду замикаючого. Зрозуміло, що такий бойовий порядок перешкодить використанню усієї зброї бойової групи по противнику з фронту. Однак збільшується відсоток зброї, яку ви можете застосувати по противнику перед фронтом. Виграш у разі використання ромбоподібного порядку полягає в тому, що бойова група може рухатися швидше, міняти напрям руху і займати кругову оборону.

Тому цей порядок застосовують тоді, коли відділення (бойова група) діє окремо і має забезпечувати оборону самостійно. У цьому випадку відділення (бойова група), не відхиляючись від напрямку наступу і використовуючи складки місцевості, швидко виходить у фланг або тил противника і рішучою атакою знищує його. У разі послаблення опору противника за командою (сигналом) командира відділення проводить посадку в БМП (БТР), десантом на танк і продовжує наступ у вказаному напрямку.

2. БАЗОВІ ТАКТИЧНІ СХЕМИ

2.1. Переміщення перебіжками до об'єкту атаки

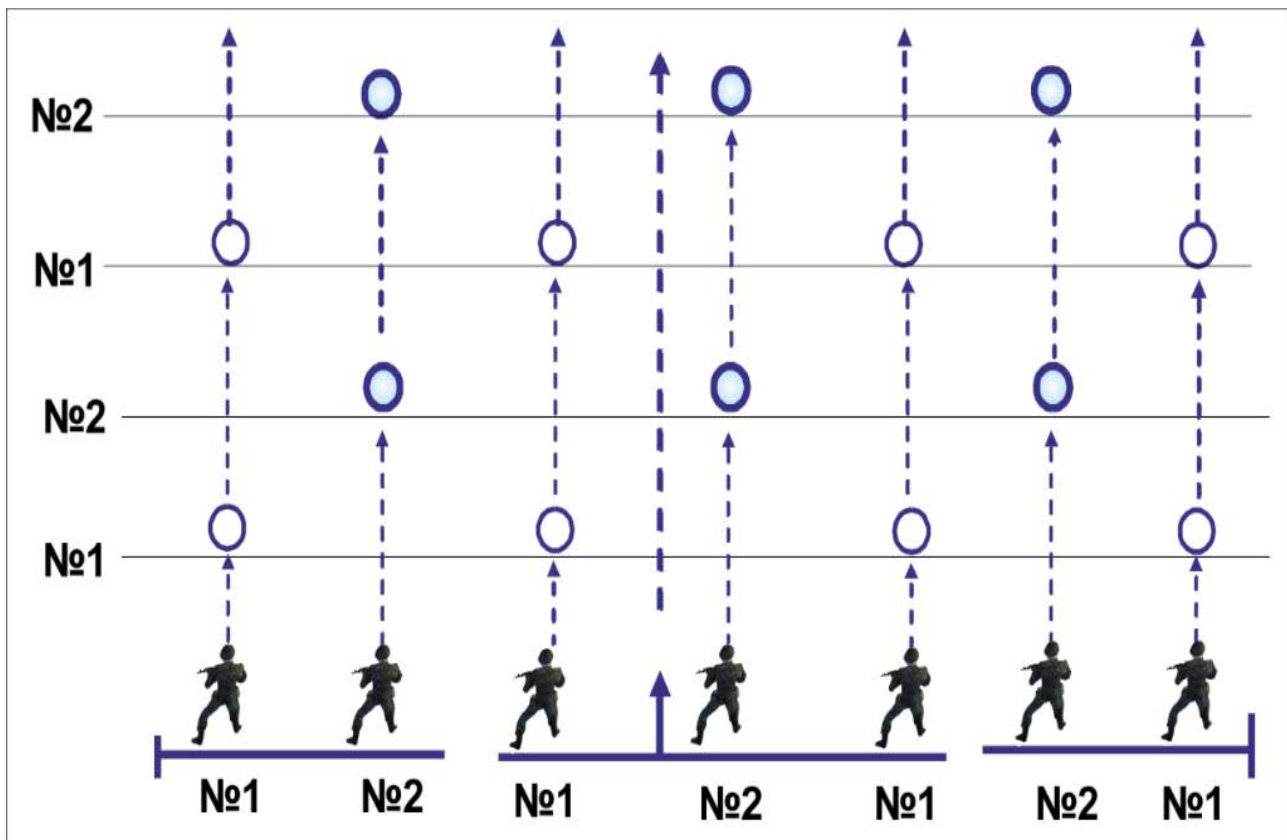

Рисунок 16 – Переміщення перебіжками

Група висувається до об'єкта з одного напрямку перебіжками у складі двійок, тобто, один військовослужбовець виконує перебігання, інший прикриває його.

Цей метод використовується, коли противник чинить сильний вогневий опір; необхідна максимальна вогнева підтримка; ділянка місцевості не забезпечує достатньої кількості природних укриттів.

Послідовність дій:

№ 1 забезпечує підтримку № 2 який виконує перебігання на дистанцію 10 метрів або тривалістю 3 секунди;

№ 2 займає укриття і відкриває вогонь;

№ 1 висувається на рубіж попереду

№ 2 займає укриття, відкриває вогонь і т. д.;

кулеметники висуваються у складі штурмової групи, в основному на флангах.

2.2. Переміщення перекатами в складі бойових двійок

2.2.1. Спосіб №1 – “Накат”

За сигналом старшого бойової пари “До бою!” військовослужбовці займають положення для стрільби та відкривають вогонь по противнику.

За командою (сигналом) старшого бойової пари “ВПЕРЕД!”: другий військовослужбовець відповідає “ІДУ!”, піднімається та пересувається у напрямку противника 10-15 метрів “зигзагом”, займає положення для стрільби, подає команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкриває вогонь по противнику.

Старший бойової пари дає команду (сигнал) “ІДУ!”, піднімається та пересувається у напрямку противника на рівень напарника “зигзагом”; займає положення для стрільби, подає команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкриває вогонь по противнику.

Далі алгоритм дій повторюється (рисунок 17).

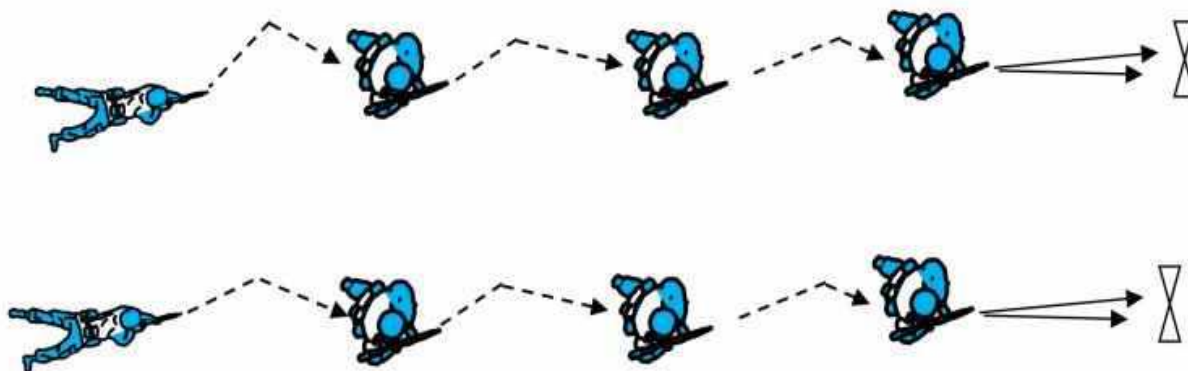

Рисунок 17 – Накат в складі бойової пари

2.2.2. Спосіб №2 – “Перека́т”

За командою (сигналом) старшого бойової пари “До бою!” військовослужбовці займають положення для стрільби та відкривають вогонь по противнику.

За командою (сигналом) старшого бойової пари “ВПЕРЕД!”: другий військовослужбовець відповідає “ІДУ!”, піднімається та пересувається у напрямку противника 10-15 метрів “зигзагом”, займає положення для стрільби, подає команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкриває вогонь по противнику.

Старший бойової пари подає команду (сигнал) “ІДУ!”: піднімається та пересувається у напрямку противника “зигзагом”; займає положення для стрільби попереду вогневої позиції напарника; подає команду (сигнал) “КРИЮ!”; відкриває вогонь по противнику.

Далі алгоритм дій повторюється (рисунок 18).

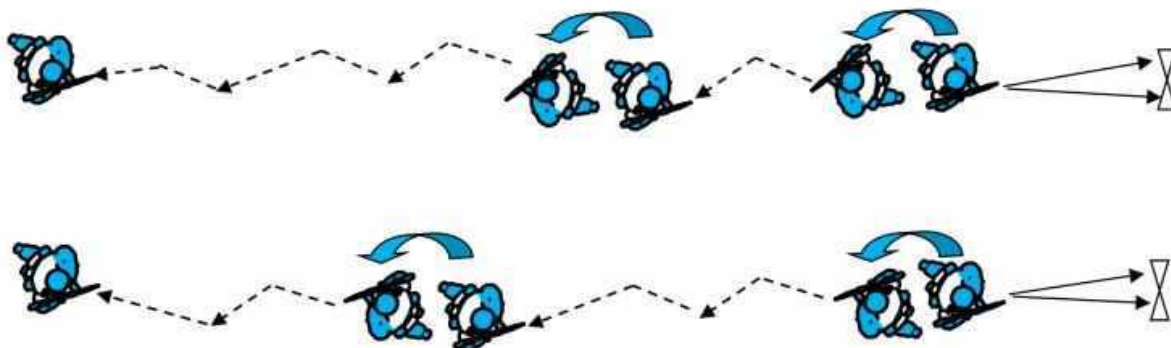

Рисунок 18 – Перека́т в складі бойової пари

2.2.3. Спосіб №3 – “Нака́т” під час відходу

За сигналом старшого бойової пари “До бою!” військовослужбовці займають положення для стрільби та відкривають вогонь по противнику.

За сигналом старшого бойової пари “ВПЕРЕД!”: другий військовослужбовець відповідає “ІДУ!”, піднімається та пересувається у зворотному від противника напрямку 10-15 метрів “зигзагом”, розвертається, займає положення для стрільби; подає сигнал “КРИЮ!”, відкриває вогонь по противнику.

Старший бойової пари дає сигнал “ІДУ!”, піднімається та пересувається у зворотному від противника напрямку на рівень напарника “зигзагом”, розвертається, займає положення для стрільби, подає сигнал “КРИЮ!”, відкриває вогонь по противнику.

Далі алгоритм дій повторюється (рисунок 19).

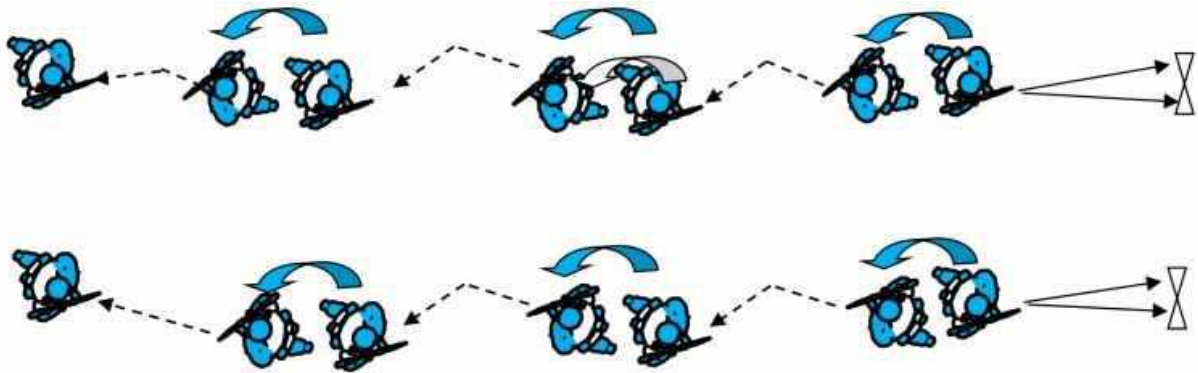

Рисунок 19 – Накат в складі бойової пари під час відходу

2.2.4. Спосіб №4 - “Перека́т” під час відходу

За командою (сигналом) старшого бойової пари “До бою!” військовослужбовці займають положення для стрільби та відкривають вогонь по противнику.

За командою (сигналом) старшого бойової пари “ВПЕРЕД!”, другий військовослужбовець відповідає “ІДУ!”, піднімається та пересувається у зворотному від противника напрямку 10-15 метрів “зигзагом”, розвертається, займає положення для стрільби, подає команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкриває вогонь по противнику.

Старший бойової пари подає команду (сигнал) “ІДУ!”, піднімається та пересувається у зворотному від противника напрямку “зигзагом”, розвертається, займає положення для стрільби позаду вогневої позиції напарника, подає команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкриває вогонь по противнику.

Далі алгоритм дій повторюється (рисунок 20).

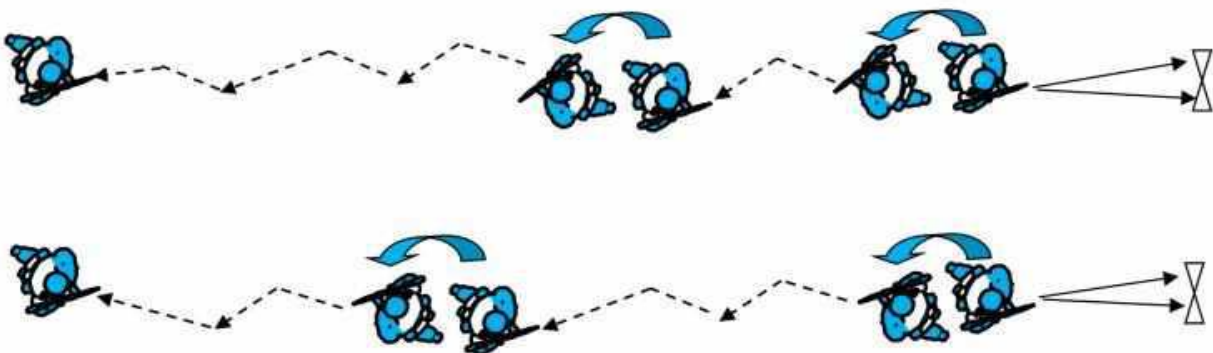

Рисунок 20 – Перека́т в складі бойової пари під час відходу

2.3. Переміщення перекатами в складі бойових трійок

2.3.1. Спосіб №1 – “Накат”

За командою (сигналом) старшого бойової трійки “До бою!” військовослужбовці займають положення для стрільби та відкривають вогонь по противнику.

За командою (сигналом) старшого бойової трійки “ВПЕРЕД!”, перший та третій військовослужбовці відповідають “ІДУ!”, піднімаються та пересуваються у напрямку противника 10-15 метрів “зигзагом”, займають положення для стрільби, подають команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкривають вогонь по противнику.

Старший бойової пари дає команду (сигнал) “ІДУ!”, піднімається та пересувається у напрямку противника на рівень напарників “зигзагом”, займає положення для стрільби, подає команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкриває вогонь по противнику.

Далі алгоритм дій повторюється (рисунок 21, 22).

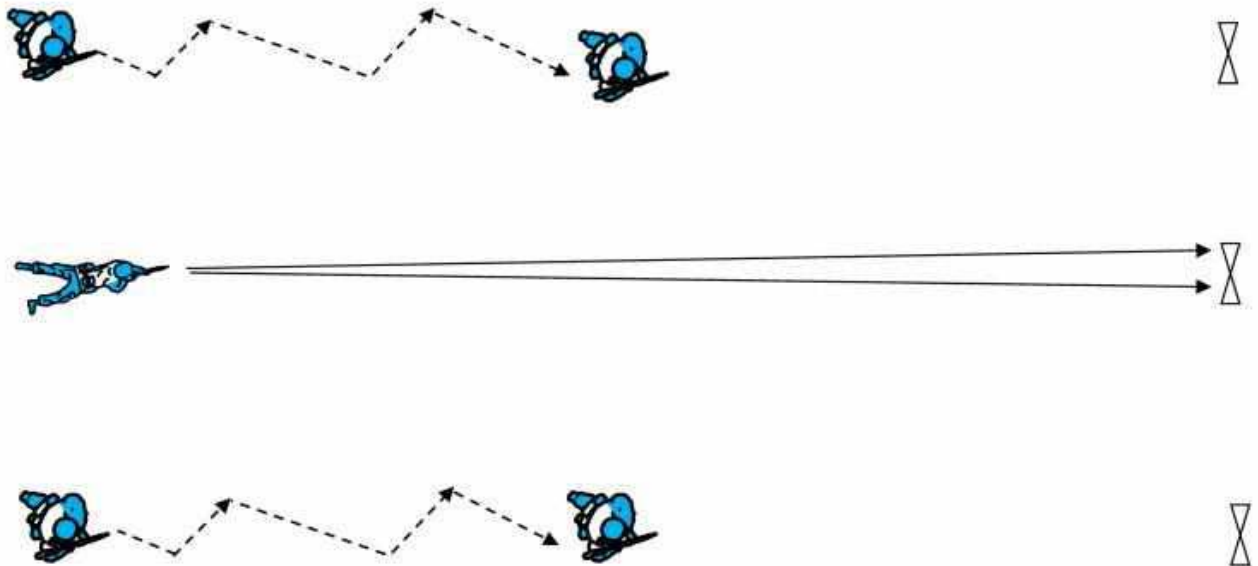

Рисунок 21 – Фаза 1

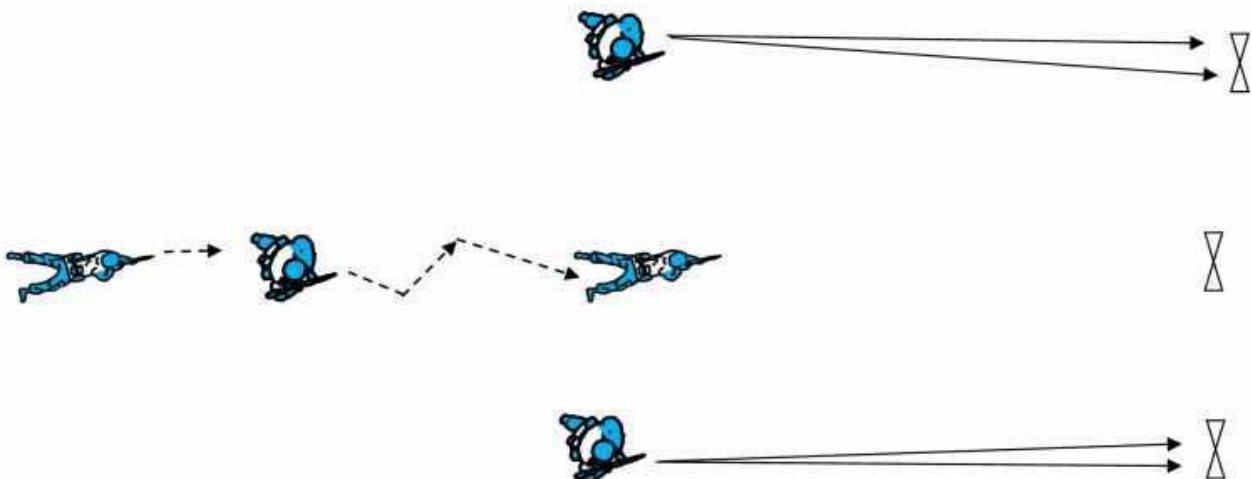

Рисунок 22 – Фаза 2

2.3.2. Спосіб №1 – “Накат” під час відходу

За командою (сигналом) старшого бойової трійки “До бою!” військовослужбовці займають положення для стрільби та відкривають вогонь по противнику.

За командою (сигналом) старшого бойової трійки “ВПЕРЕД!”, перший та третій військовослужбовці відповідають “ІДУ!”, піднімаються та пересуваються у зворотному від противника напрямку 10-15 метрів “зигзагом”, займають положення для стрільби, подають команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкривають вогонь по противнику;

Старший бойової трійки дає команду (сигнал) “ІДУ!”, піднімається та пересувається у зворотному від противника на рівень напарників “зигзагом”, займає положення для стрільби, подає команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкриває вогонь по противнику.

Далі алгоритм дій повторюється (рисунок 23, 24).

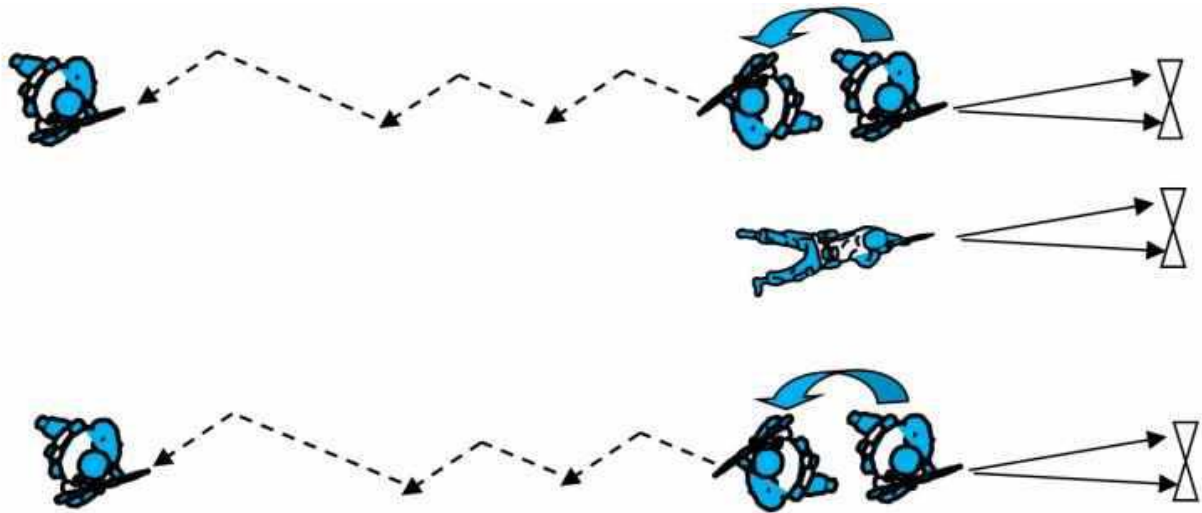

Рисунок 23 – Фаза 1

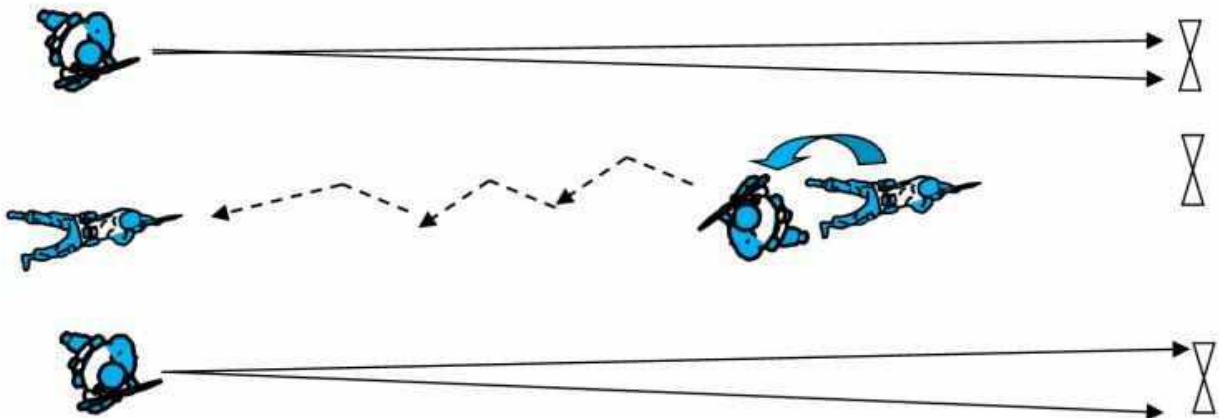

Рисунок 24 – Фаза 2

2.3.3. Спосіб №2 – “Перека́т” під час відходу

За командою (сигналом) старшого бойової трійки “До бою!” військовослужбовці займають положення для стрільби та відкривають вогонь по противнику.

За командою (сигналом) старшого бойової трійки “ВПЕРЕД!”, перший та третій військовослужбовці відповідають “ІДУ!”, піднімаються та пересуваються у зворотному від противника напрямку 10-15 метрів “зигзагом”, займають положення для стрільби, подають команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкривають вогонь по противнику.

Старший бойової трійки дає сигнал “ІДУ!”, піднімається та пересувається у зворотному від противника “зигзагом”, займає положення для стрільби попереду вогневих позицій напарників, подає команду (сигнал) “КРИЮ!”, відкриває вогонь по противнику.

Далі алгоритм дій повторюється (рисунок 25, 26).

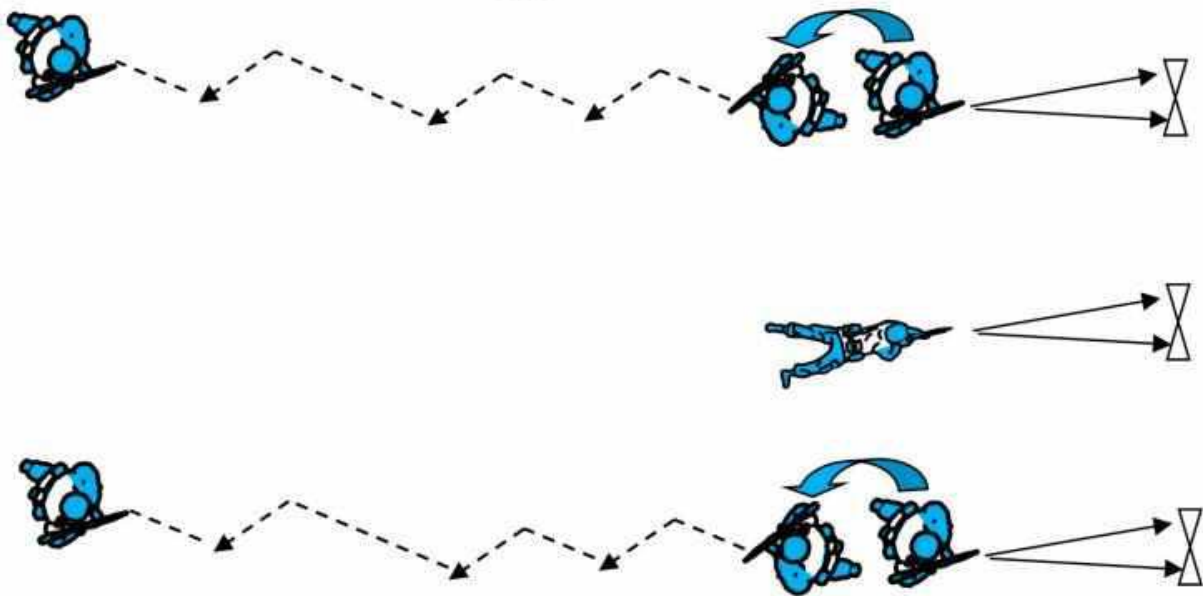

Рисунок 25 – Фаза 1

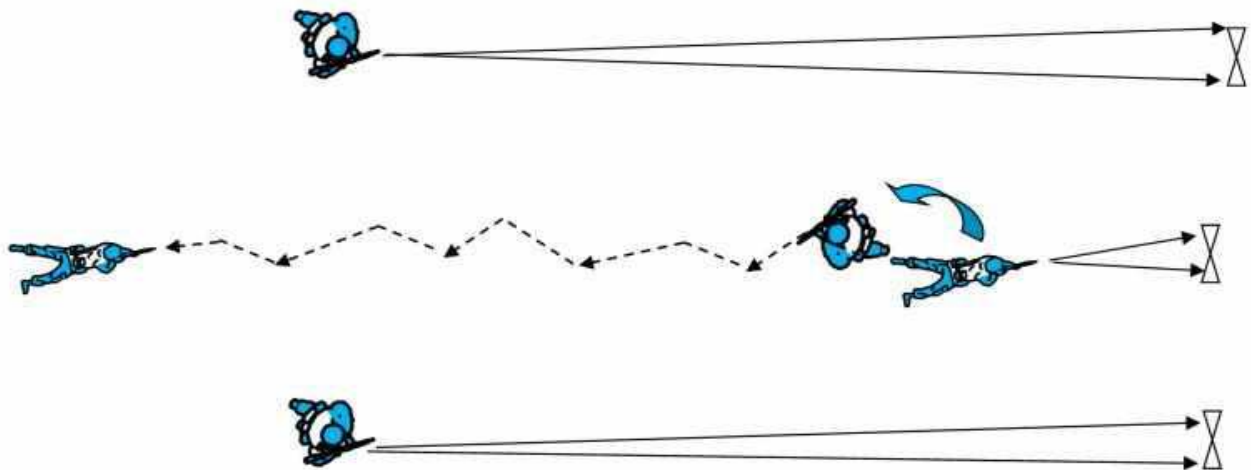

Рисунок 26 – Фаза 2

2.4. Способи здійснення маневру ліворуч (праворуч)

Для здійснення маневру ліворуч праворуч або під час бою використовується наступний спосіб:

Група в складі чотирьох військовослужбовців займає вогневі позиції веде вогонь по своїх цілях.

За командою (сигналом) командира групи “Справа наліво, по одному - ПШОВ!”, крайній правий військовослужбовець піднімається, легко плескає по плечу лівою рукою військовослужбовця, пересувається за вогневими позиціями на лівий фланг, тримаючи при цьому автомат під кутом 90 градусів. Перебігаючи повз крайнього лівофлангового військовослужбовця легко плескає його по плечу лівою рукою, займає вогневу позицію ліворуч від нього, дає команду (сигнал) “Пішов!” та відкриває вогонь.

Інші військовослужбовці групи послідовно пересуваються вправо, повторюючи алгоритм дій першого (рисунок 27).

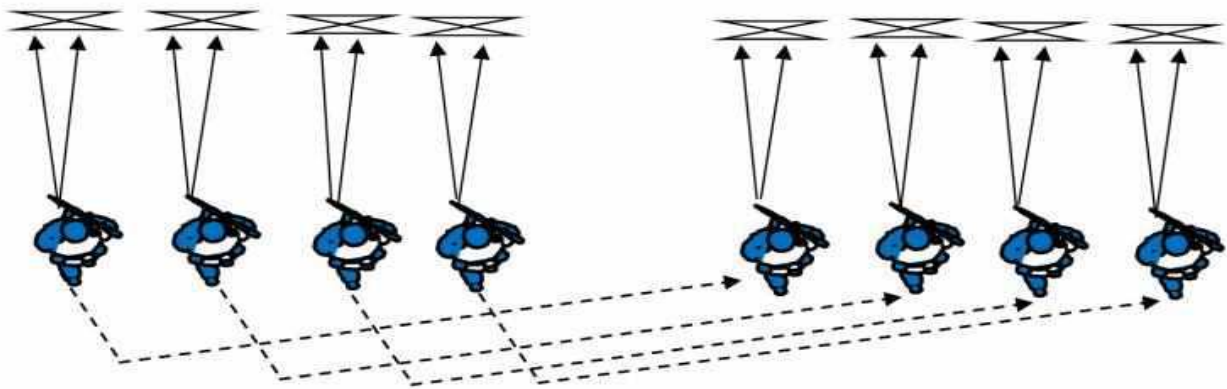

Рисунок 27 – Маневр ліворуч праворуч

2.5. Фронтальна атака при сковуванні противника з флангу

Особливостями дій військовослужбовця на полі бою під час виконання бойового завдання є те, що військовослужбовці зобов'язані прикривати один одного вогнем, і насамперед того, хто висувається першим.

Завдання інших у групі – перебуваючи в укритті, вести постійне спостереження за місцевістю і переміщенням свого товариша на глибину видимості й дальності стрільби; негайно відкрити вогонь (не пізніше 1–3 с) у разі виявлення противника та знищити його, не даючи йому вести прицільний вогонь по військовослужбовцю, який висувається вперед.

Під час висування (виконання завдання) обов'язок кожного військовослужбовця – постійне ведення спостереження на дальності до 200 м, бути в постійній готовності до відповідних дій у випадку відкриття вогню противником.

З відкриттям вогню по виявленому противнику необхідно постійно змінювати вогневу позицію: зробити коротку чергу, відповзти вбік (перекотитися) на 3–5 м, зробити ще коротку чергу, а потім перебіжку.

Не можна забувати про можливість встановлення мін, розтяжок й інших інженерних боєприпасів на напрямку дій відділення (групи). Перед початком дій не можна поспішати, необхідно уважно роздивитися, вивчити місцевість на відстані 25-50 м, визначити свій маршрут просування, а також місце, куди наказано прийти, з обов'язковим урахуванням можливості прикриття від вогню противника.

У бойовій групі заздалегідь повинні бути обговорені засоби і порядок спільних дій, а також порядок взаємодії в бою. Після зайняття чергового укриття негайно здійснюється спостереження за полем бою, необхідно бути в постійній готовності до вогневого прикриття переміщення інших військовослужбовців бойової групи. За можливості подальшого переміщення необхідно подати їм заздалегідь установлений сигнал на пересування до наступного рубежу, а надалі - умовними сигналами уточняти завдання і новий кидок. Але в будь-якому випадку під час виконання завдання одним військовослужбовцем інші його прикривають.

2.5.1. Фаза 1:

маневрена група своїм вогнем забезпечує дії вогневої групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби противника на об'єкті атаки відділення;

вогнева група під прикриттям вогню відділення, артилерії, мінометів, танків, БМП (БТР), аерозолів (димів) здійснює маневр у фланг противника та займає визначену позицію;

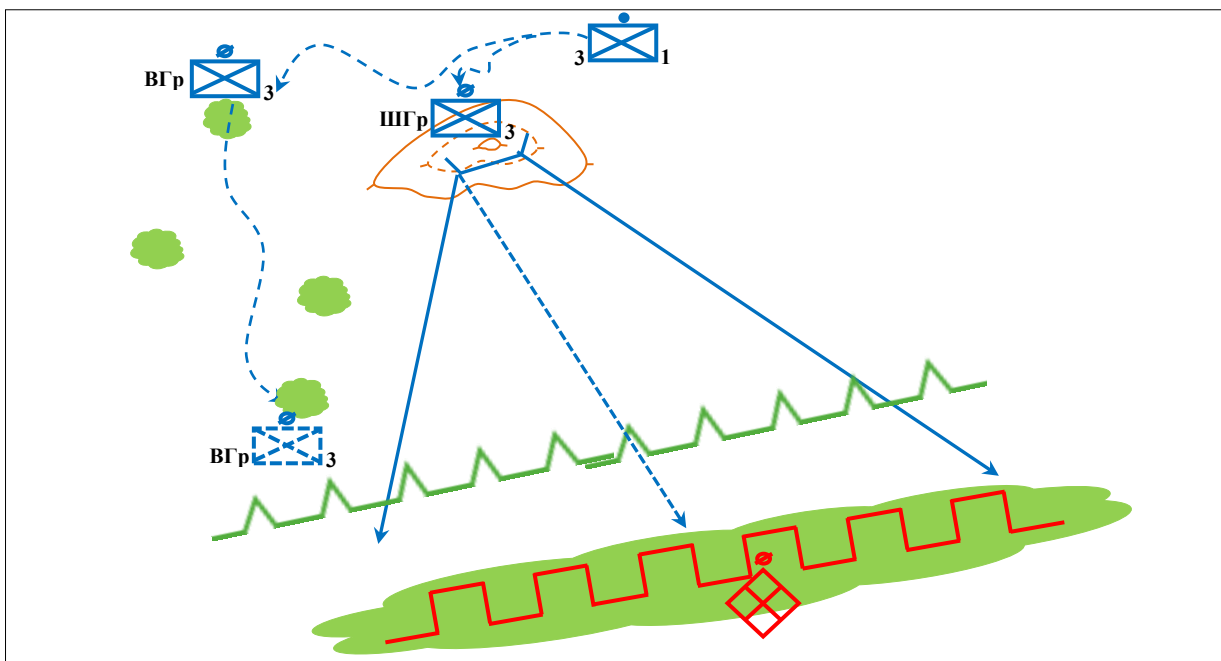

Рисунок 28 – Фаза 1

2.5.2. Фаза 2:

вогнева група своїм вогнем забезпечує дії маневреної групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби противника на об'єкті атаки відділення, на флангах;

маневрена група під прикриттям вогню вогневої групи, артилерії, мінометів, танків, БМП (БТР), аерозолів (димів) здійснює маневр перекатами підгруп;

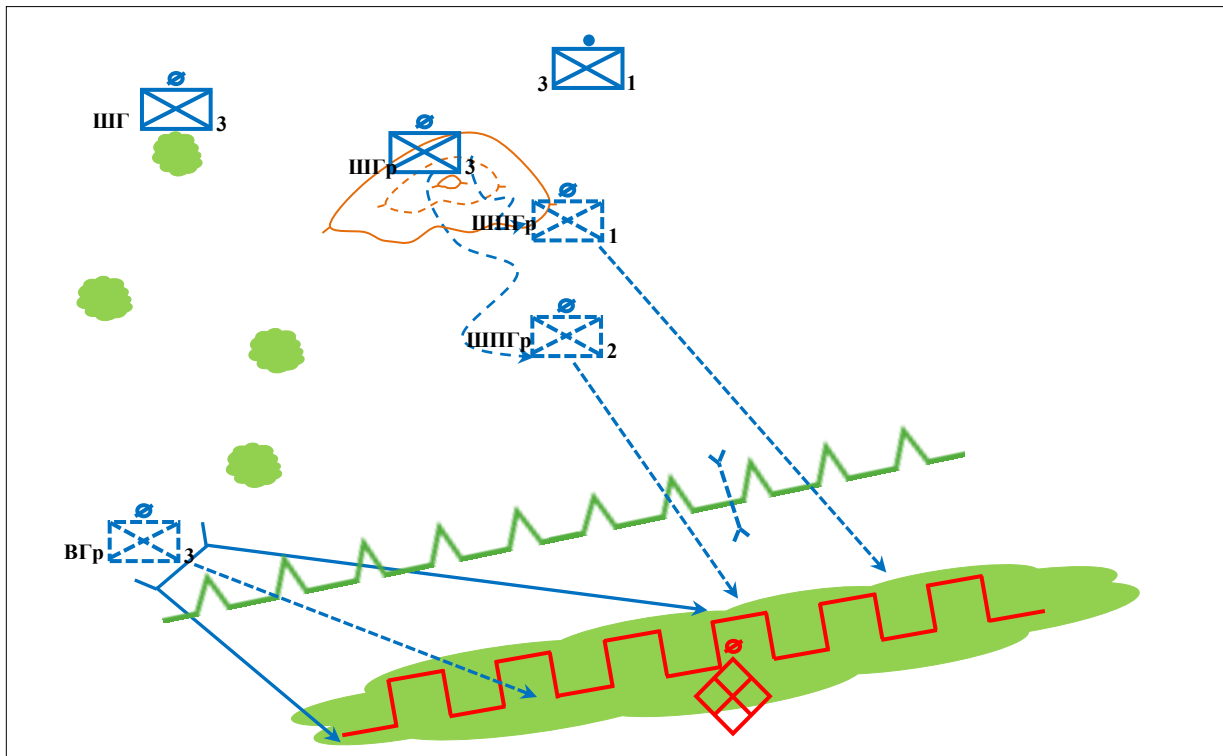

Рисунок 29 – Фаза 2

2.5.3. Фаза 3:

вогнева група своїм вогнем забезпечує дії маневреної групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби переміщуючи сковуючий вогонь, на фланги та в тил противника при підході атакуючої групи;

маневрена група атакує противника, оволодіває вказаним рубежем, закріплюється на ньому. З виходом групи вогневого забезпечення на рубіж маневреної командир відділення уточнює завдання і продовжує наступати вглиб.

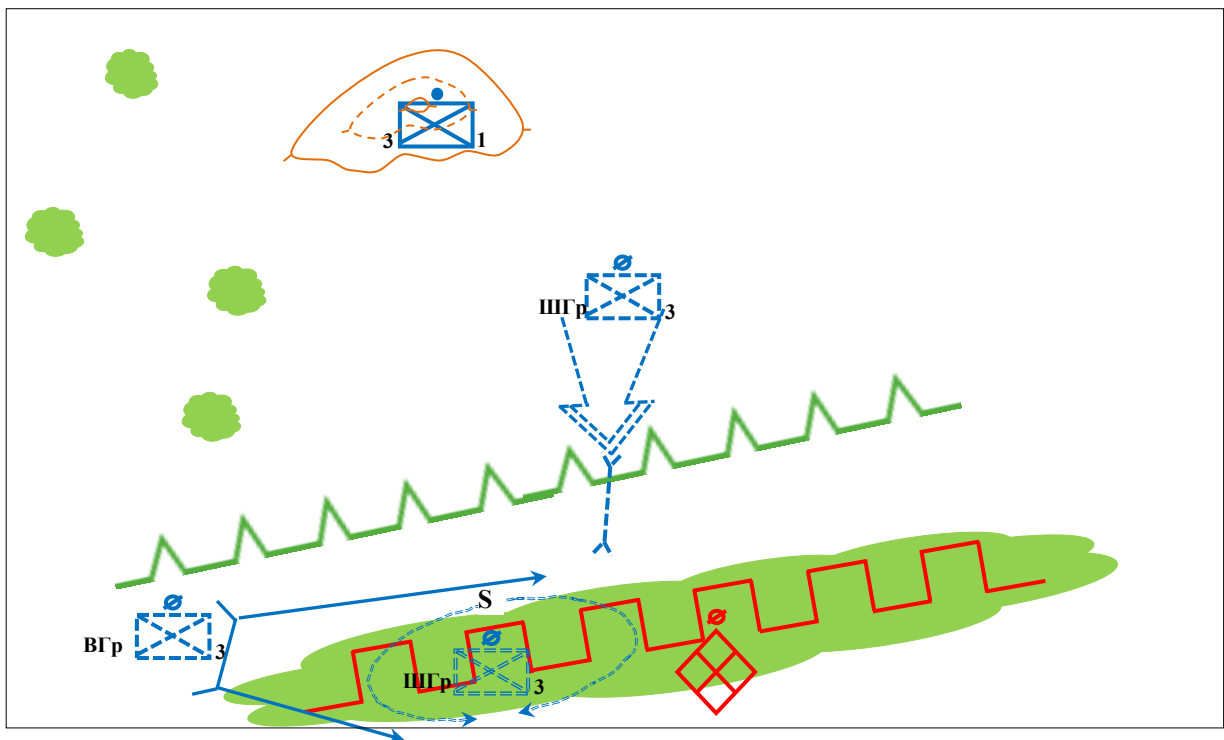

Рисунок 30 – Фаза 3

2.6. Флангова атака при сковуванні противника з фронту

Проводиться в такому порядку:

група вогневого забезпечення відділення своїм вогнем забезпечує дії маневреної групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби противника на об'єкті атаки відділення, на флангах і в найближчій глибині.

маневрена група під прикриттям вогню відділення, артилерії, мінометів, танків, БМП (БТР), аерозолів (димів) атакує противника, оволодіває вказаним рубежем, закріплюється на ньому і забезпечує атаку групи вогневого забезпечення. З виходом групи вогневого забезпечення на рубіж маневреної командир відділення уточнює завдання і продовжує наступати вглиб.

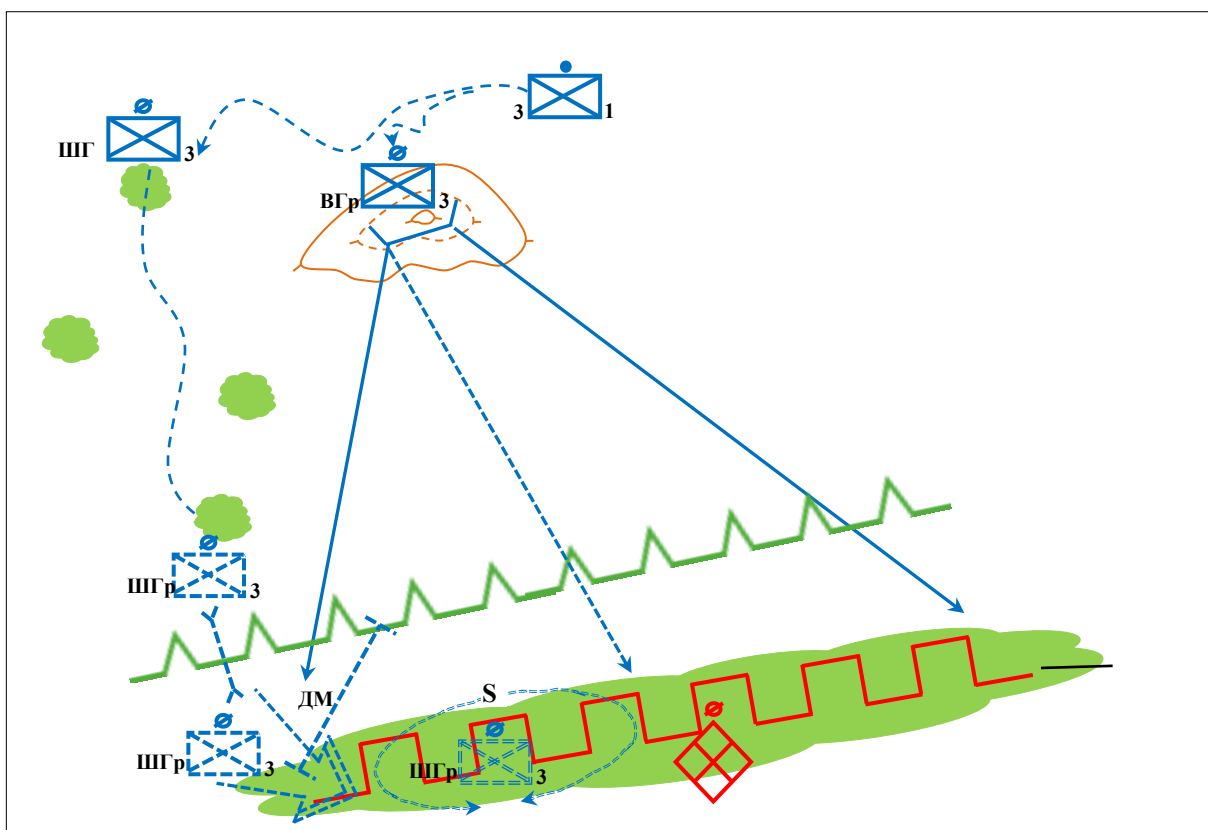

Рисунок 31 – Флангова атака при сковуванні противника з фронту

Прийоми та способи дій бойових груп на полі бою :

інтервал між військовослужбовцями бойової групи по фронту - 10-12 кроків;

кожний стрілець повинен мати 2-3 вогневі позиції (робить декілька коротких черг з однієї позиції, потім змінює її);

кожному військовослужбовцю бойової групи призначаються сектори стрільби – основний і додатковий, які між стрільцями перекриваються (не менше ніж на 15 тисячних), створюючи зону суцільного вогню;

висування до рубежу переходу в атаку і переміщення в бою здійснюються на візуальному віддаленні та відстанях, що забезпечують взаємну підтримку вогнем;

переміщення на полі бою здійснюються послідовно, спочатку перший стрілець переміщається перебіжками під вогневим прикриттям старшого і другого стрільця на відстань 50-100 м.

Довжина перебіжки між зупинками для перепочинку залежить від місцевості та вогню противника й у середньому повинна бути 20-40 кроків. Після зайняття зазначеного рубежу стрілець обладнує перед собою бруствер і готується для ведення вогню; після переміщення першого стрільця (під його і старшого стрільця вогневим прикриттям) на полі бою переміщається другий стрілець, а потім старший стрілець, переміщення повинно бути безсистемним; старший групи через кожні 50-100 м уточнює бойове завдання стрільцям або ставить нове.

На кожную бойову групу у відділенні необхідно мати кішку, шнур (2-3 на відділення) і вміти їх використовувати для розмінування мін на розтяжках, а також установлених на ґрунті без заглиблення і маскування; ефективно застосовувати багнети для пророблення проходів у дротяних загородах противника, виведення з ладу лінії зв'язку й у рукопашному бою.

2.7. Підповзаюча атака

2.7.1. Фаза 1

відділення в складі маневреної та вогневої групи в ході артилерійської підготовки атаки висувається до вихідного рубежу, що призначається на безпечній відстані від розривів снарядів.

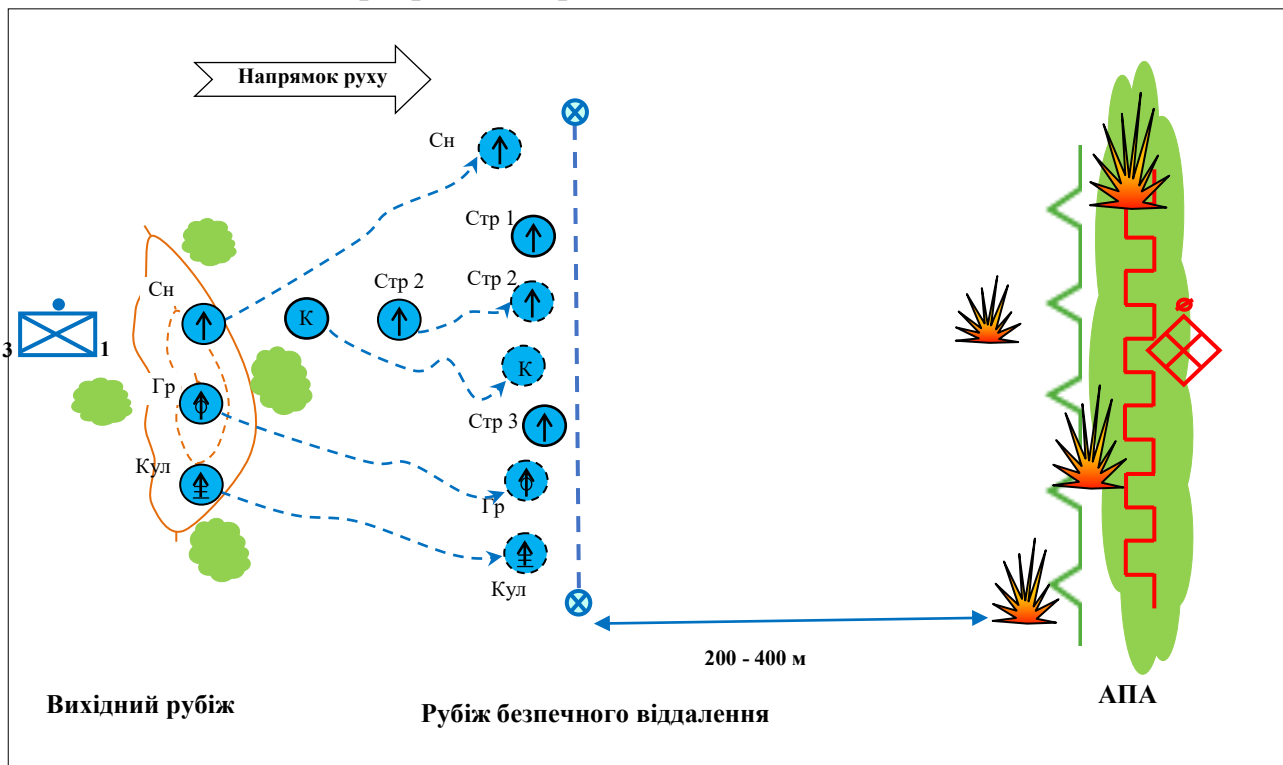

Рисунок 32 – Підповзаюча атака. Фаза 1

2.7.2. Фаза 2

Група вогневого забезпечення відділення своїм вогнем забезпечує дії маневреної групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби противника на об'єкті атаки відділення, на флангах і в найближчій глибині.

Маневрена група під прикриттям вогню відділення, артилерії, мінометів, танків, БМП (БТР), аерозолів (димів) скритно кидком висувається до рубежу безпечного кидка гранати лежачи. З відстані 30-40 метрів маневрена група метає перший залп гранатами.

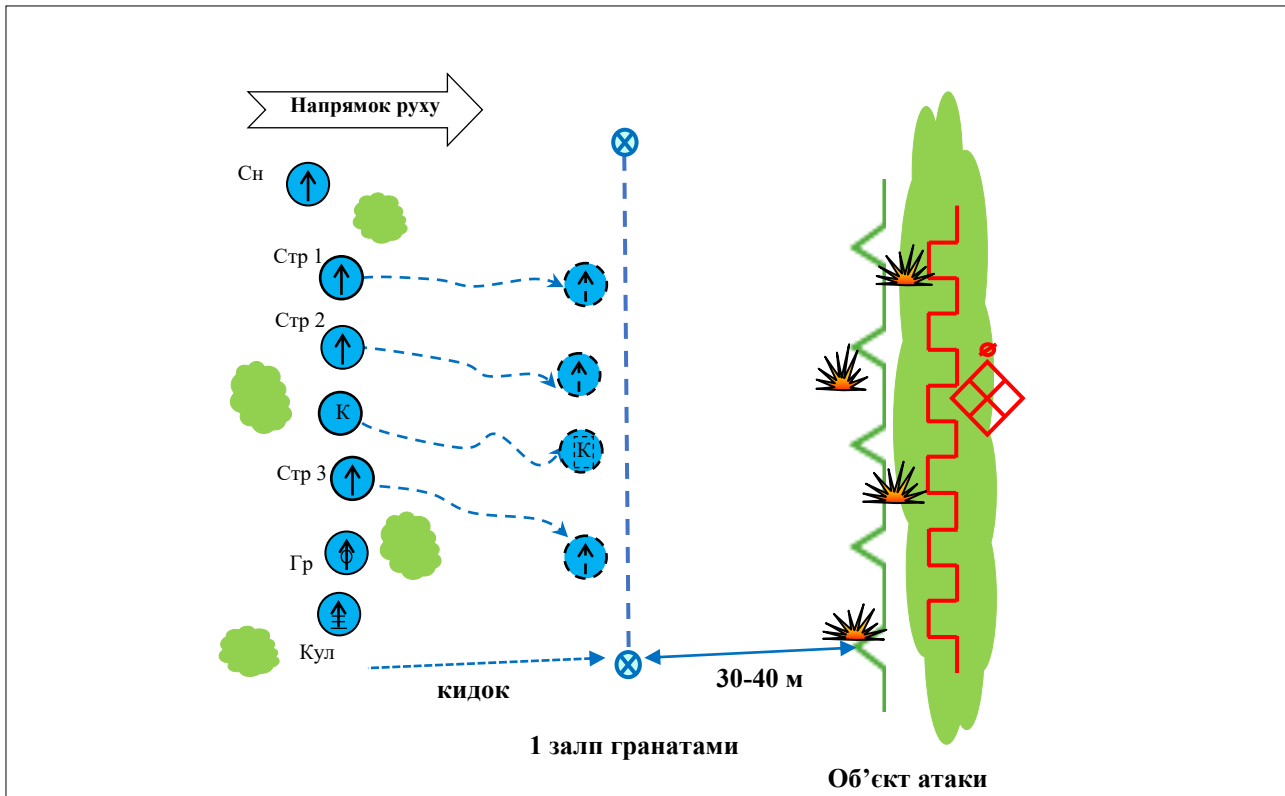

Рисунок 33 – Підповзаюча атака. Фаза 2

2.7.3. Фаза 3

група вогневого забезпечення відділення своїм вогнем забезпечує дії маневреної групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби противника на об'єкті атаки відділення, на флангах і в найближчій глибині.

маневрена група після першого залпу гранатами здійснює швидкий ривок. З відстані 10-20 метрів маневрена група метає другий залп гранатами. Заходить в окопи опорного пункту та проводить зачистку.

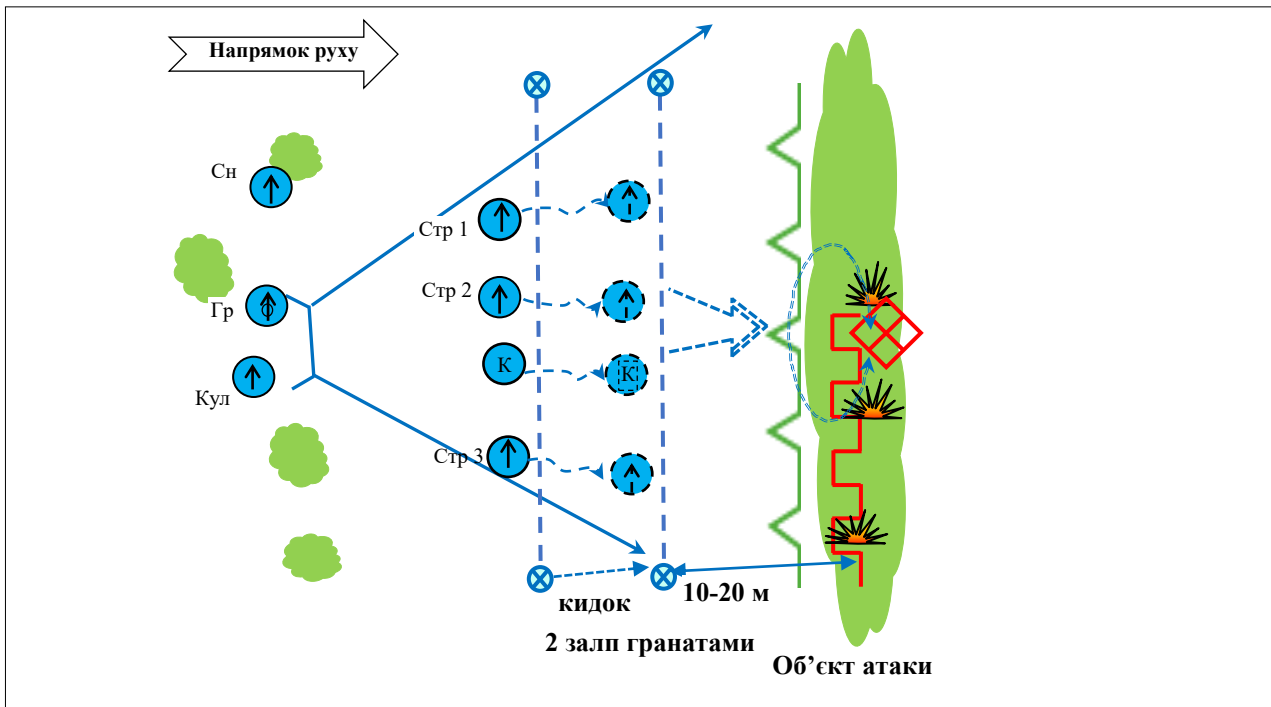

Рисунок 34 – Підповзаюча атака фаза 3

2.8. Атака з притисканням до розривів своїх снарядів

Вогонь артилерії під час артилерійської підготовки атаки, як правило не може знищити всі вогневі засоби противника. Під час обстрілу противник знаходиться в укриттях, але не всі з них уражаються. Після переносу вогню вглибину оборони противника, підрозділи що обороняють першу позицію виходять з укрить, займають вогневі позиції та відкривають вогонь по атакуючим.

Тактичний прийом “Притискання до розривів своїх снарядів” призначений для того, щоб скоротити час від моменту закінчення артилерійської підготовки та перенесення артилерійського вогню в глибину і досягнення штурмовими підрозділами, переднього краю. Необхідно дати можливість ШГ добігти до першої траншеї до того, як противник, покине укриття та відкриє вогонь.

Тому ШГ починають рух вперед не після артпідготовки, а під час неї. Піхота і ББМ наближаються якомога ближче до розривів своїх снарядів, наскільки це можливо з урахуванням рубежів безпечної відстані (рисунок 35).

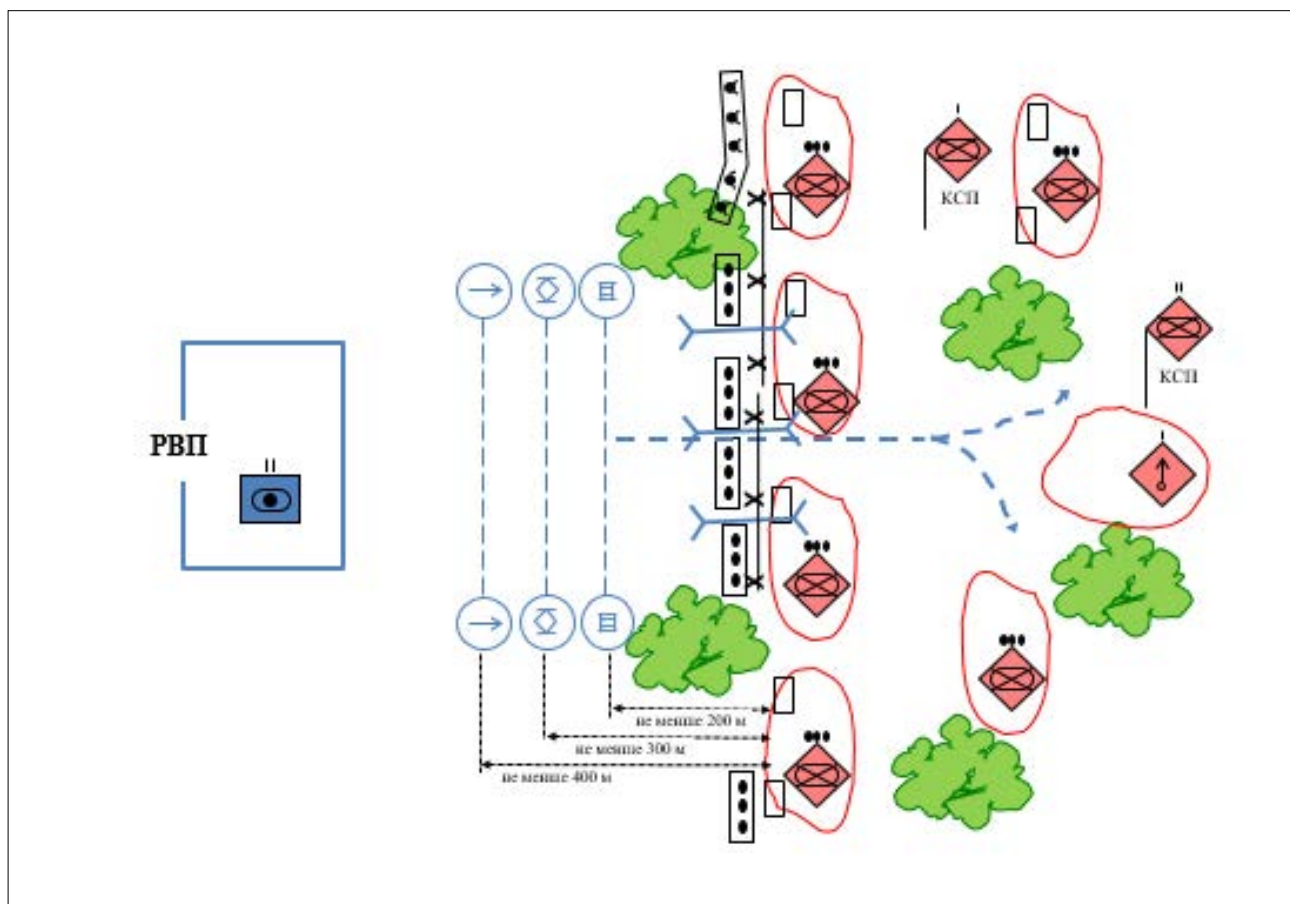

Рисунок 35 – притискання до розривів своїх снарядів для атаки переднього краю противника

Фаза 1. Артилерійська підготовка атаки

Підрозділ на БМ починають рух вперед під час, а не після артилерійської підготовки атаки. Атакуючі підрозділи намагаються приблизитися, як можливо ближче до розривів своїх снарядів наскільки це можливо, з врахуванням рубежу безпечного віддалення, поки противник знаходиться в укриттях.

Фаза 2. Артилерійська підтримка атаки

Як тільки вогонь переноситься в глибину оборони противника, піхота як можливо швидше намагається подолати відстань, що залишилась до переднього краю противника. БМ висуваються з врахуванням меншої швидкості піхоти.

Фаза 3. Атака об'єкту противника

Після переносу вогню артилерії в глибину оборони противника, завдання по підтримці атакуючої піхоти негайно переходить до БМ. Піхота продовжує рух вперед під прикриттям вогню БМ, та свого озброєння. Піхота завжди намагається бути як найближче до рубежу безпечного віддалення розривів своїх снарядів.

БМ, що підтримують атаку піхоти не повинні обганяти піхоту більше чим на 150-200 метрів, з метою не залишитись беззахисними перед протитанковими засобами ближнього бою.

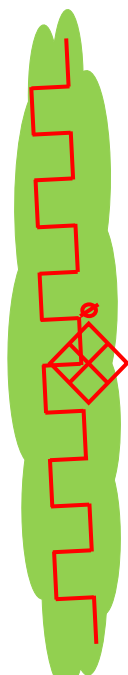
Рубежі безпечного віддалення від розривів						
	> 400 м	400 м	300 м	200 м	30 м	
Смуги віддалення	Смуга підходу	Дальня смуга віддалення	Середня смуга віддалення	Ближня смуги віддалення	Зверх ближня смуга віддалення	
Бойовий порядок	Передбойовий порядок	Ривок лінією бігом	Перекасти двійками - трійками	Перекасти по одному	Ривок лінією бігом після залпового метання гранат	
Спосіб переміщення	В рист під час артилерійської підготовки атаки	Якщо сильний вогонь то зближення перекастами перебіжками по 20 кроків (довгі)	Перебіжки по 10 кроків (середні)	Перебіжки по 6 кроків (короткі)		
		Застосовується після переносу вогню артилерії вглиб оборони противника				

Рисунок 36 – Безпечні рубежі

Об'єкт атаки та артилерія противника піддається вогневому ураженню весь час, поки ШГ рухаються вперед. Між розривами снарядів немає великих проміжків у часі, щоб противнику не було можливості вести ефективний вогонь з окопів у ці проміжки.

Запорука успішних дій полягає у координації зусиль усіх атакуючих та підтримуючих підрозділів у момент перенесення вогню в глиб оборони противника.

Зближенням з окопами противника єдиним кидком бойовою лінією піхоти чи в бойових групах “перекастами” (один прикриває – інший переміщається) залежить від можливості створення високої щільності вогню на придушення. Якщо це неможливо, зближення здійснюється “перекастами” для поступового вибивання противника по мірі просування вперед.

Завжди існує безпечне віддалення зближення штурмових підрозділів із противником під прикриттям артилерії. Це зумовлено розсіюванням снарядів та помилками у підготовці вогню. Ця відстань (рубіж безпечного віддалення від розривів своїх снарядів) становить у пішому порядку 300-400 м.

Як тільки ШГ наблизиться до позицій противника, що обороняються, на вищезгадану відстань, артилерія буде змушена перенести вогонь углиб позицій.

Вказані 300-400 м противнику, що обороняється достатньо, щоб відновити систему вогню і почати знищувати штурмову піхоту, що атакує.

2.9. Атака в пішому порядку за бойовими машинами

Атака у в пішому порядку за БМП (БТР) застосовується на доступній для бойових машин місцевості під час наступу на противника, який поспішно перейшов до оборони і не чинить організованого опору, а також коли його оборона надійно подавлена зі знищенням більшої частини протитанкових засобів. При цьому танки атакують слідом за розривами снарядів своєї артилерії, а механізований підрозділ на БМП (БТР) діє в бойовій лінії за танками на відстані 100-200 м від них.

Для захисту особового складу, який спішився, і забезпечення безпеки від уламків снарядів і мін своєї артилерії зближення з противником може проводитись за бронею бойової машини. У цьому випадку підрозділ розгортається у бойову лінію для атаки з наближенням до противника на відстань ефективного вогню зі стрілецької зброї.

При послідовній атаці відділення його маневрена група під прикриттям вогневої групи атакує противника, оволодіває вказаним рубежем, закріплюється на ньому і забезпечує атаку решти особового складу відділення. З виходом всього відділення на рубіж маневреної групи командир відділення уточнює завдання підлеглим і підрозділ продовжує наступ у визначеному напрямку.

Одночасна (фронтальна) атака проводиться відділенням при наступі у бойовій лінії, бойовими двійками (трійками) або тактичними групами, особовий склад яких діє безпосередньо за бойовою лінією БМ на відстані, яка гарантує його безпеку від розривів снарядів своєї артилерії та підтримку просування танків вогнем стрілецької зброї.

Для безпосереднього подавлення позицій противника стрільба ведеться способом вогневої каруселі, з метою щоб перезарядка зброї не приводила до виникнення паузи в веденні вогню. Для цього після відстрілу магазину одним стрільцем, починає вести вогонь наступний стрілець, який чекає з повним магазином поки відстріляє перший. Стрілок який закінчив вогонь відходить в сторону (за бойову машину) стає в хвіст колони та перезаряджається. Таким чином усуваються паузи пов'язанні з перезаряджанням зброї або усуненням затримок в стрільбі. Це особливо важливо в близькому контактному бою, але потрібно пам'ятати, що цей спосіб приводить до зменшення кількості одночасно стріляючих стволів.

Рисунок 37 – Фаза 1

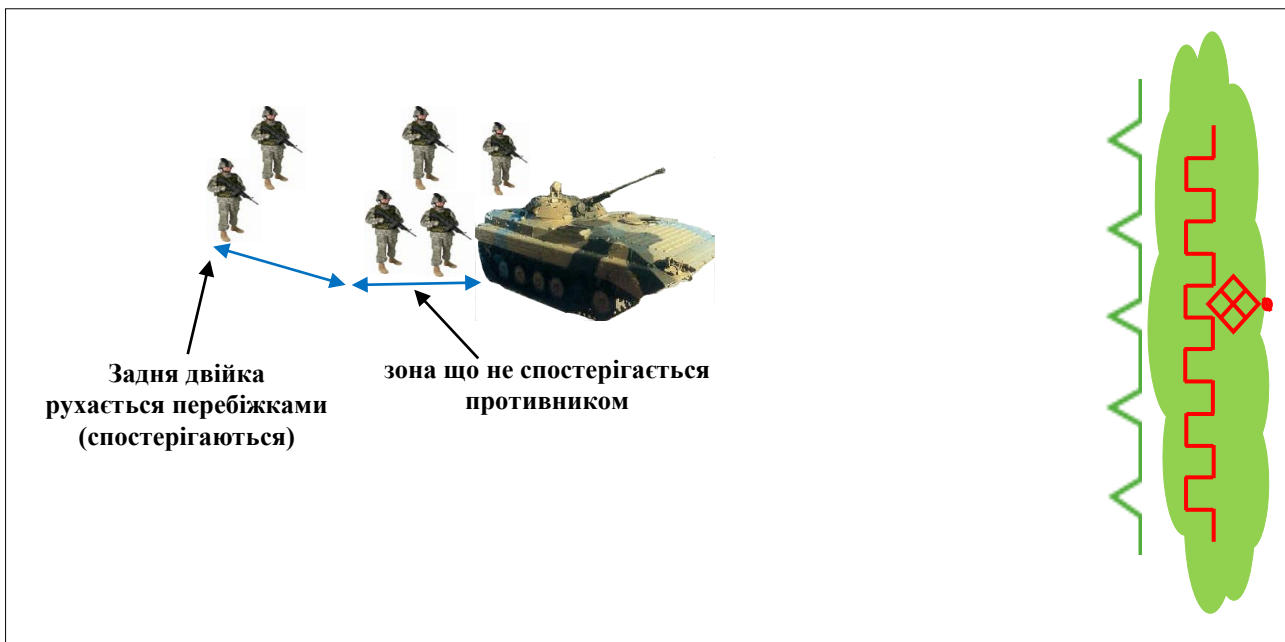

Рисунок 38 – Фаза 2

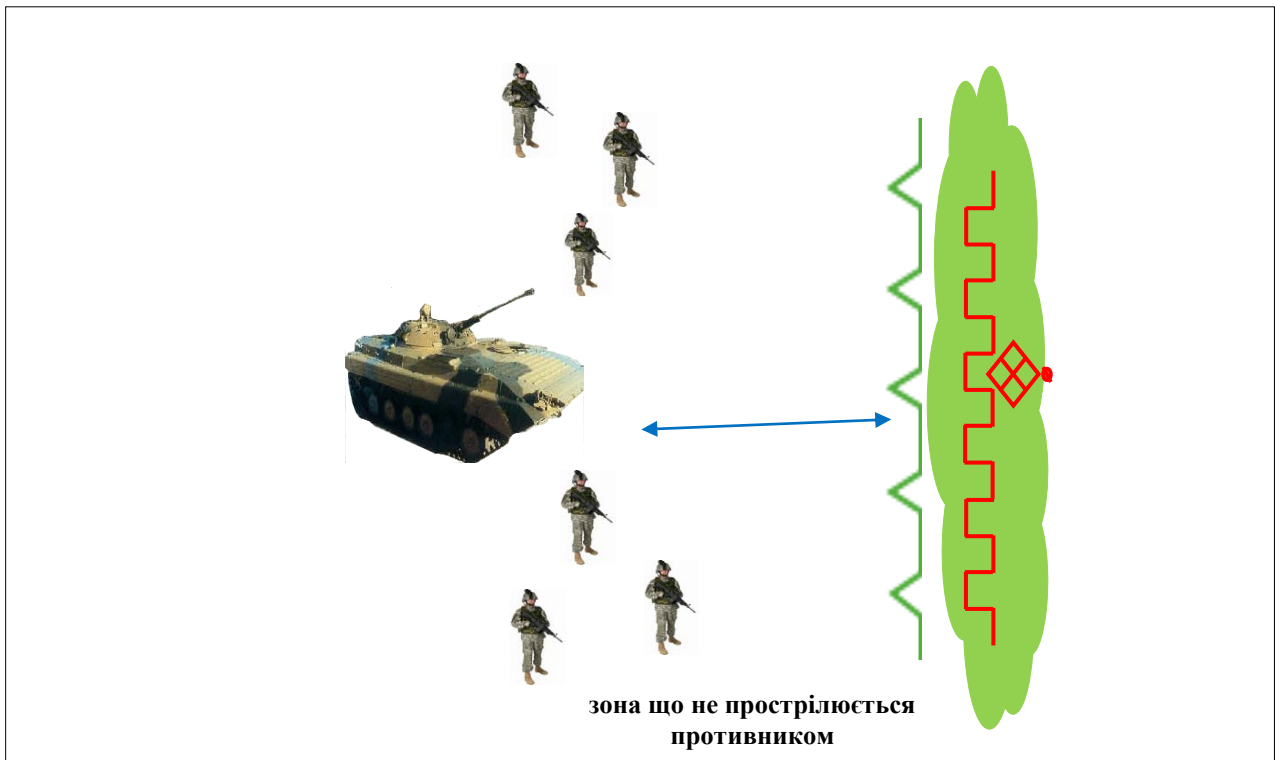

Рисунок 39 – Фаза 3

3. ДЕТАЛЬНІ ТАКТИЧНІ СХЕМИ

3.1. Раптовий кидок

Зміст тактичного прийому “Раптовий кидок” полягає в тому, що наші підрозділи з положення безпосереднього зіткнення з противником короткою за розмахом (часом і місцем) атакою танків та ББМ за підтримки артилерії та мінометів раптово атакують передній край оборони противника та зав’язують ближній вогневий бій. За наявності перед переднім краєм мінно вибухових загороджень проходи в них проробляються з використанням установок розмінування УР-77.

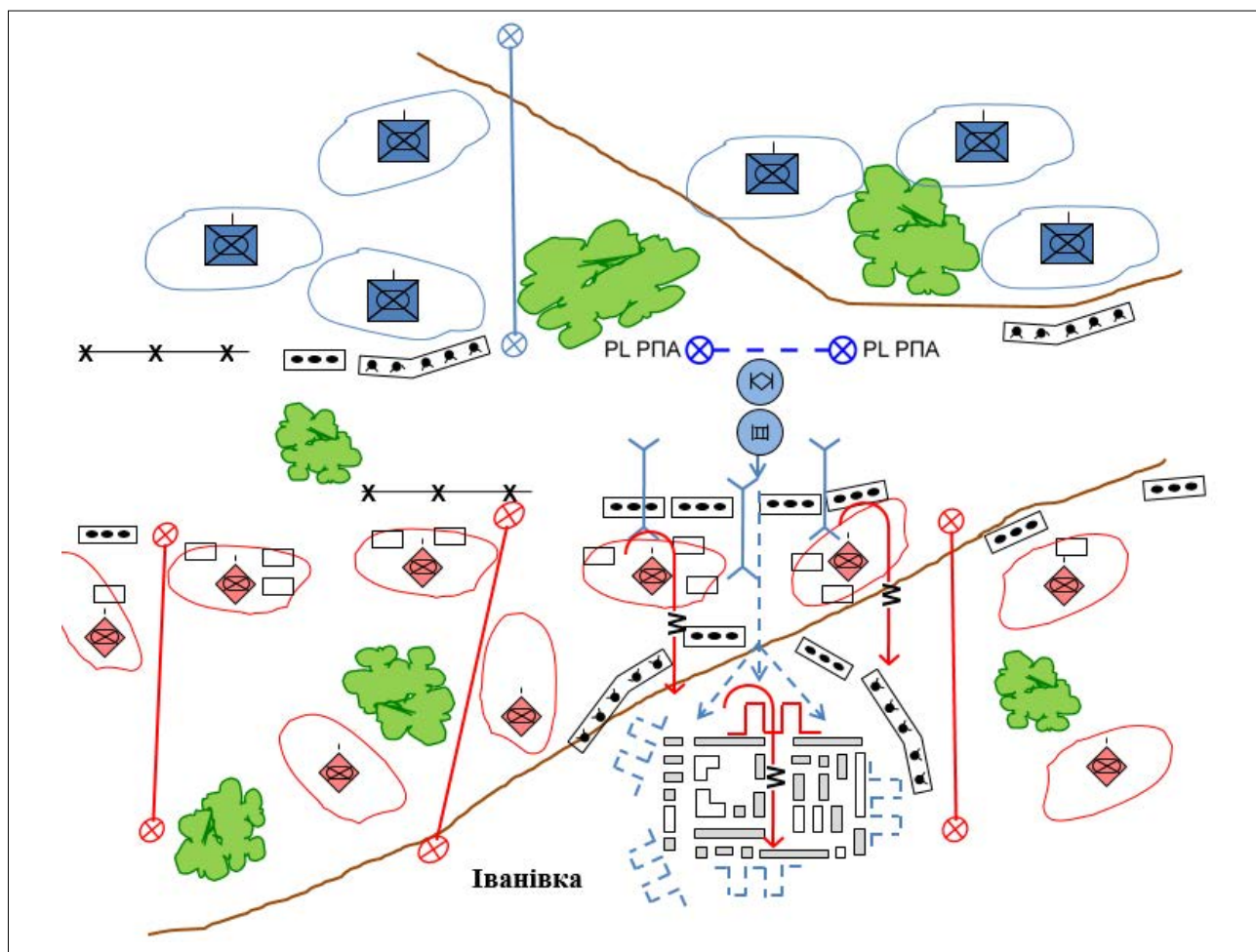

Рисунок 40 – Раптовий кидок
(атака з положення безпосереднього зіткнення)

За рахунок раптовості та натиску витісняють війська противника, ШГ вклинюються в оборону не втрачаючи ініціативи, просуваються до об’єкта атаки. Обходять з флангів та відразу захоплюють його, закріплюються та переходять до ведення позиційної оборони.

Для початку активних наступальних дій ШГ зазвичай використовують другу половину світлового дня. Розрахунок будується на тому, щоб протягом короткого періоду світлого часу захопити об’єкт атаки, з наступом сутінків і в

нічний час – організувати його оборону. Тим самим знижується можливість проведення противником контратак, оскільки розібратися з обстановкою та організувати бойові дії в нічних умовах складніше, ніж вдень.

З захопленням об'єкту атаки штурмові підрозділи одразу ж розпочинають підготовку його оборони. Протягом перших двох годин обладнується необхідна кількість укриттів для особового складу та інженерних загороджень, насамперед удосконалюються в інженерному відношенні захоплені позиції та організуються системи спостереження та вогню.

Одночасно у темний час доби до захопленого об'єкту атаки висувуються групи нарощування з завданнями:

- заміна штурмових підрозділів на передньому краї, які брали участь в штурмових діях;

- побудову інженерних загороджень та фортифікаційне обладнання позицій.

Такий підхід дозволяє в короткий час відновлювати боєздатність штурмових підрозділів, а також максимально ефективно використовувати їх.

При штурмі об'єкту атаки головна протидія противника не дати можливості закріпитися та організувати оборону. Тому противник в найкоротші терміни намагається завдати вогневого ураження, організувати та провести контратаки для відновлення втраченого положення. Це вимагає від противника готовності до ведення одночасно активних оборонних та наступальних дій, у тому числі у нічний час.

3.2. Зачистка позиції противника

3.2.1. ФАЗА 1 – Захоплення входу зачистки окопу

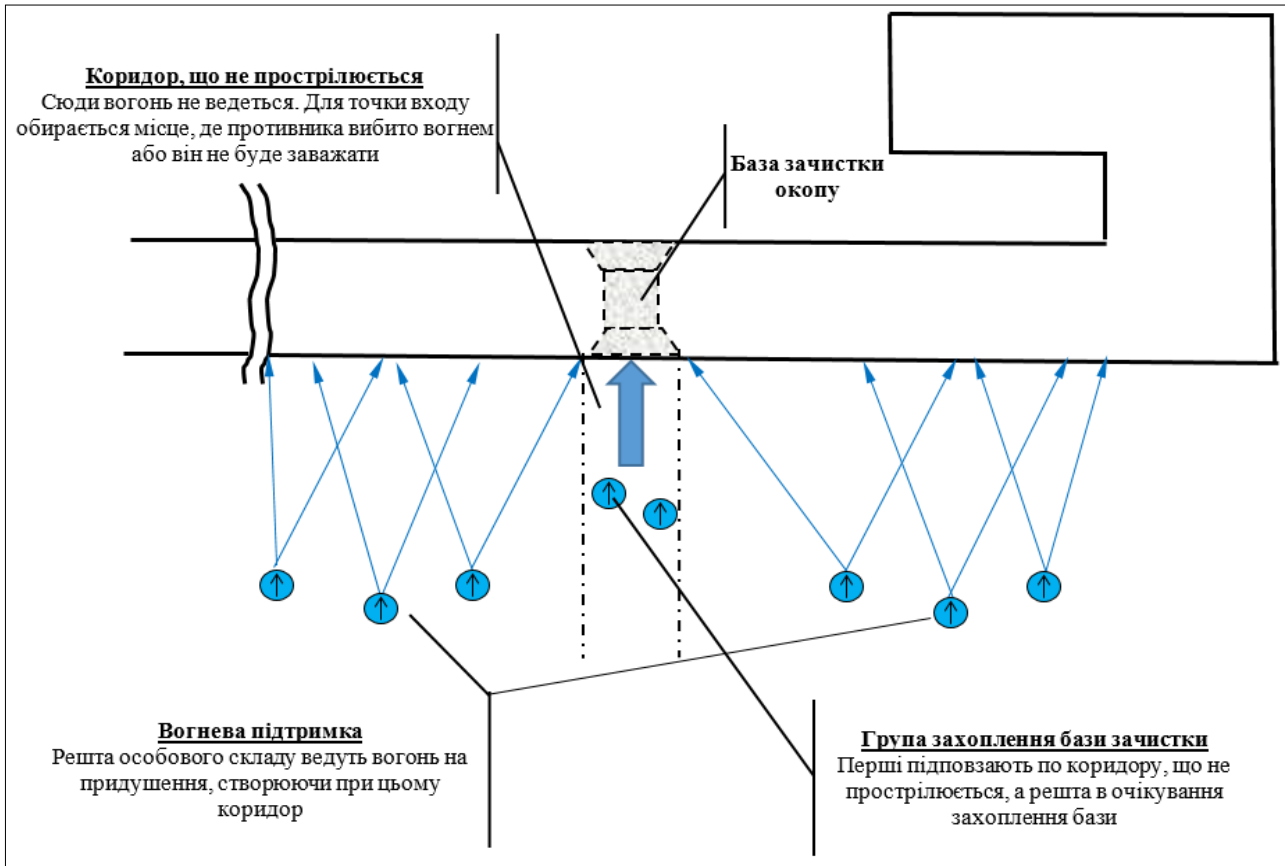

Рисунок 41 – Просування до траншеї

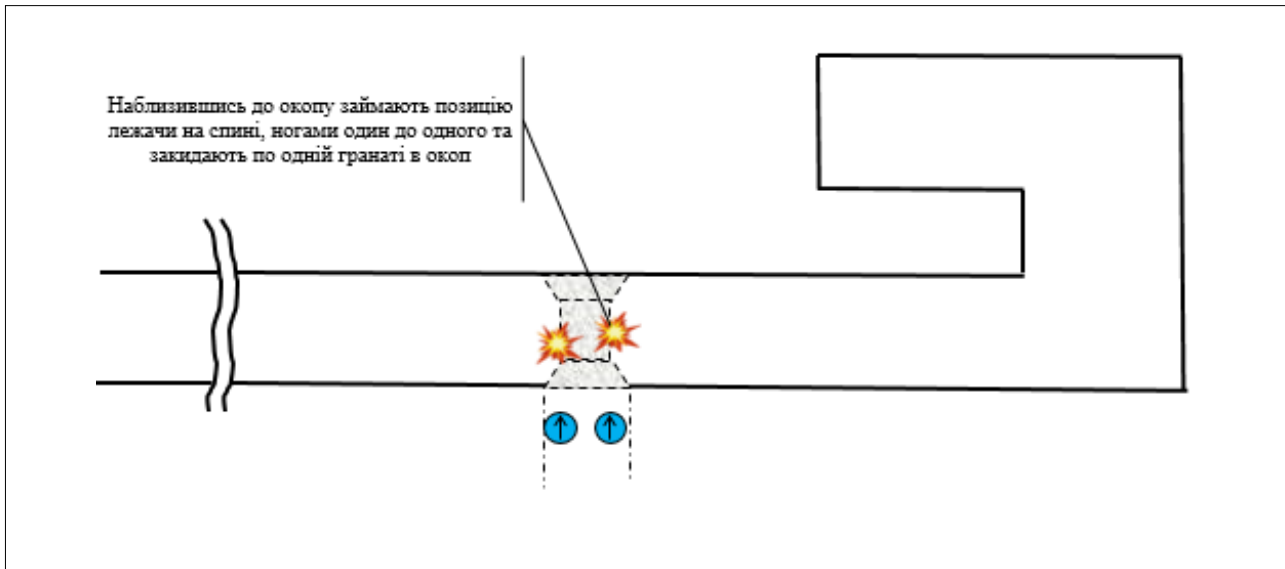

Рисунок 42 – Закидання гранат

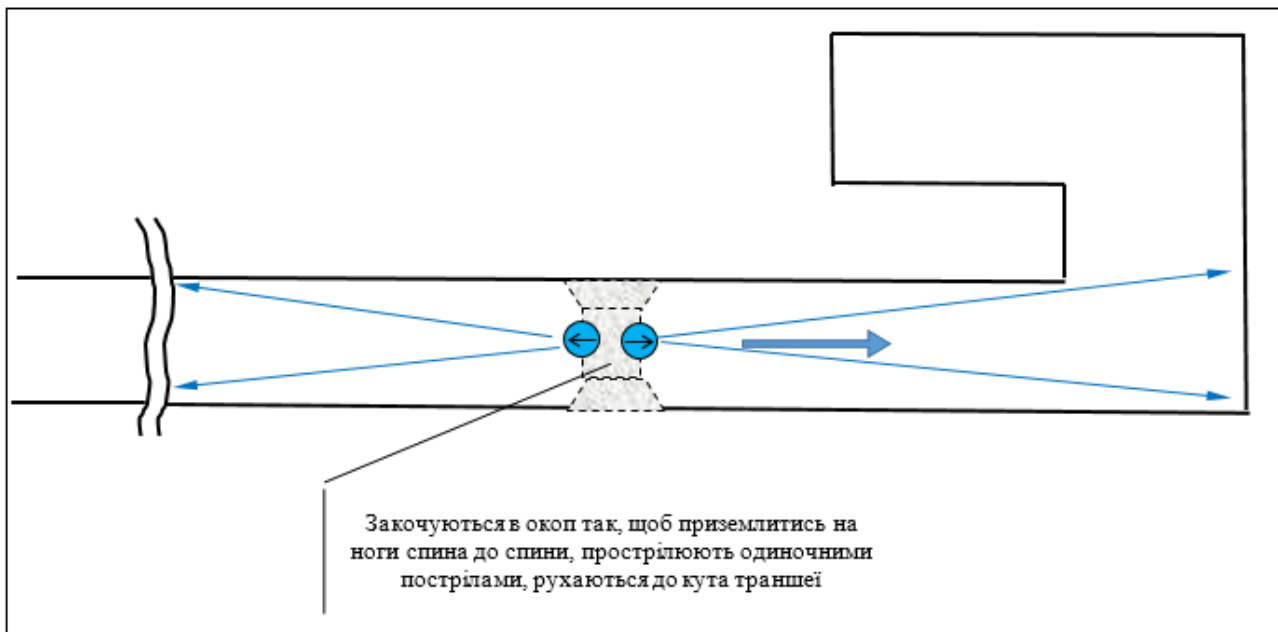

Рисунок 43 – Вхід в траншею

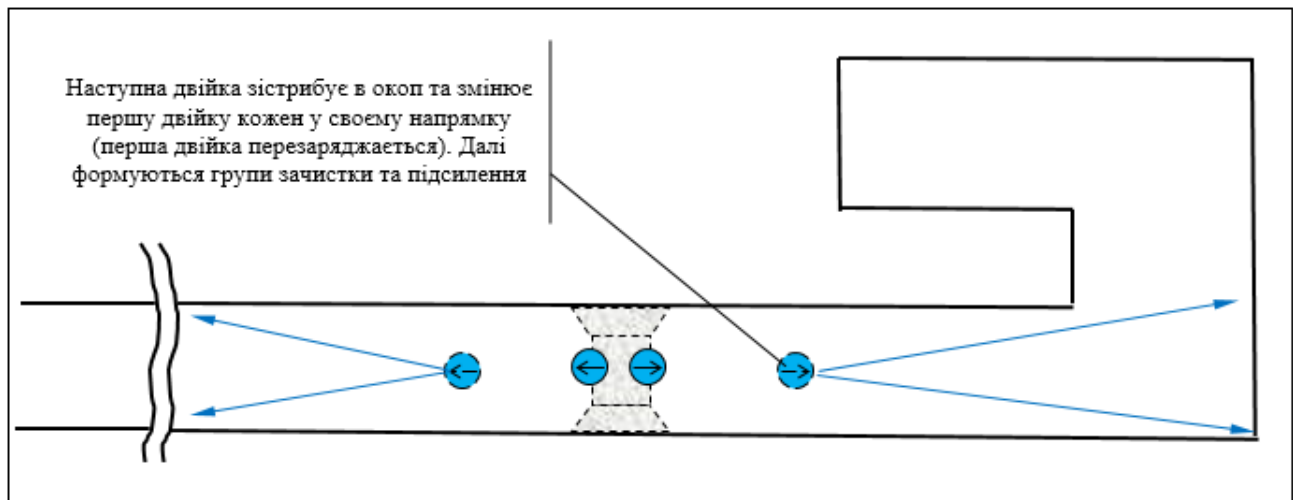

Рисунок 44 – Заміна ведучого стрільця біля кута окопу

Примітка. Якщо система траншей надто складна і є ризик зіткнення власних груп, то зачистка проводиться в одному напрямку

3.2.2. ФАЗА 2 – Бойовий порядок груп

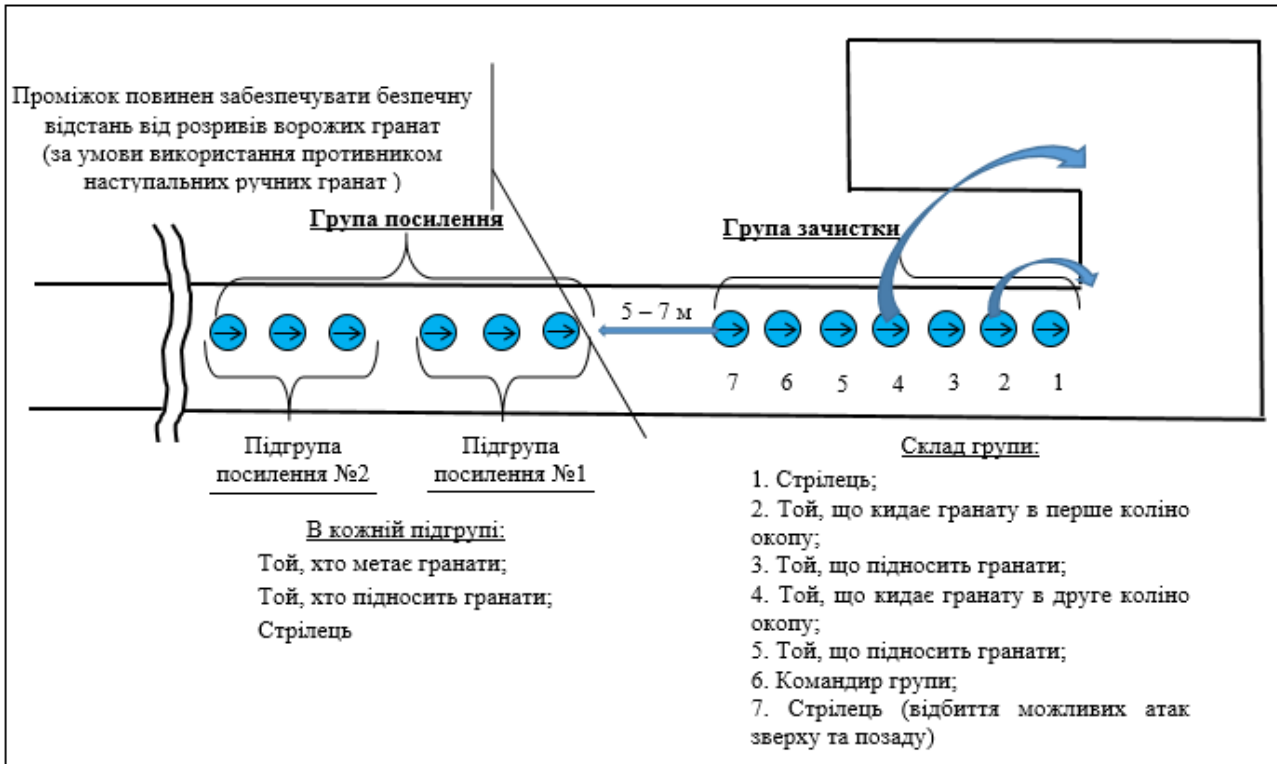

Рисунок 45 – Фаза 2

Основна мета тактики гранатного бою – кинути в сторону противника більше гранат ніж він кинув у відповідь. Це досягається за рахунок злагодженості дій та розподілу завдань між військовослужбовцями такі, як створення запасу гранат, подача гранати в руку тому, хто кидає, ведення спостереження та ціле вказання.

Темп дій групи зачистки повинен бути достатньо високим, щоб противник не встигав організовувати оборону всередині окопу.

З урахуванням коротких відстаней при зачистці окопів, команди голосом можуть бути почутими противником, тому для управління діями слід використовувати умовні сигнали або сигнали руками, якщо це не знижує темп та не заважає зачистці.

Огляд наступного кута (коліна) окопу здійснюється швидким рухом корпусу тіла вперед та назад. При вивішуванні за кут окопу потрібно відкривати якомога менше частини тіла.

3.2.3. ФАЗА 3 – Пояснення

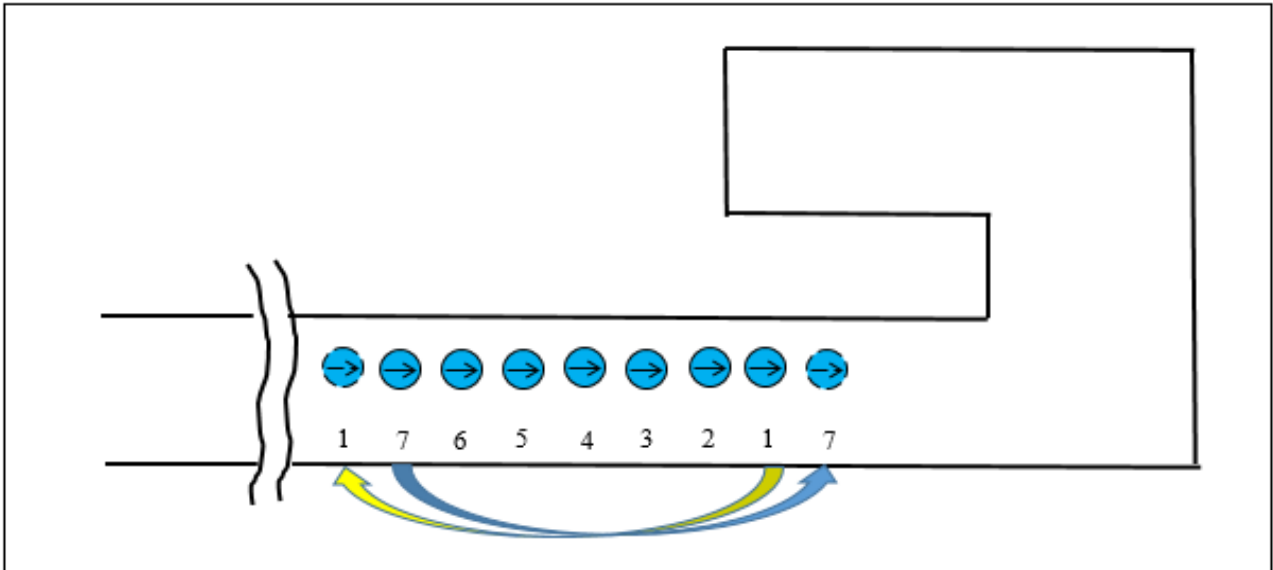

Рисунок 46 – Фаза 3

Стрілець, який іде першим, завжди повинен бути готовим до пострілу в раптову ціль. Зброя постійно направлена в сторону, з якої може з'явитись ворог. До моменту підходу до наступного кута окопу у стрільця, який іде попереду повинно лишатись одна третя магазину для того щоб було чим стріляти у випадку появи противника.

Заміна магазину стрільця, який попереду відбувається лише тоді, коли його роль передана іншому стрільцю. Тобто, за командою, останній військовослужбовець в ланцюгу переміщується до першого, бере під контроль кут окопу, доповідає про це голосом і після цього стрілець, який повинен перезарядити зброю займає місце вкінці ланцюга.

3.3. Фронтальна атака через непрострілюємий коридор без використання бойових машин

При підготовці атаки детально вивчається передній край оборони противника. Виявляються зручні підступи до переднього краю з найменшою кількістю вогневих засобів, неприкриті ділянки.

У результаті визначається вузька ділянка оборони для створення коридору, що не прострілюється, і точка входу в першу траншею противника, що обороняється.

Ділянка для проникнення (коридор) по можливості вибирається таким чином, щоб підхід до нього був закритий від спостереження або навіть від вогню противника, що обороняється з флангів. За потреби може передбачатись використання димів (рисунок 47).

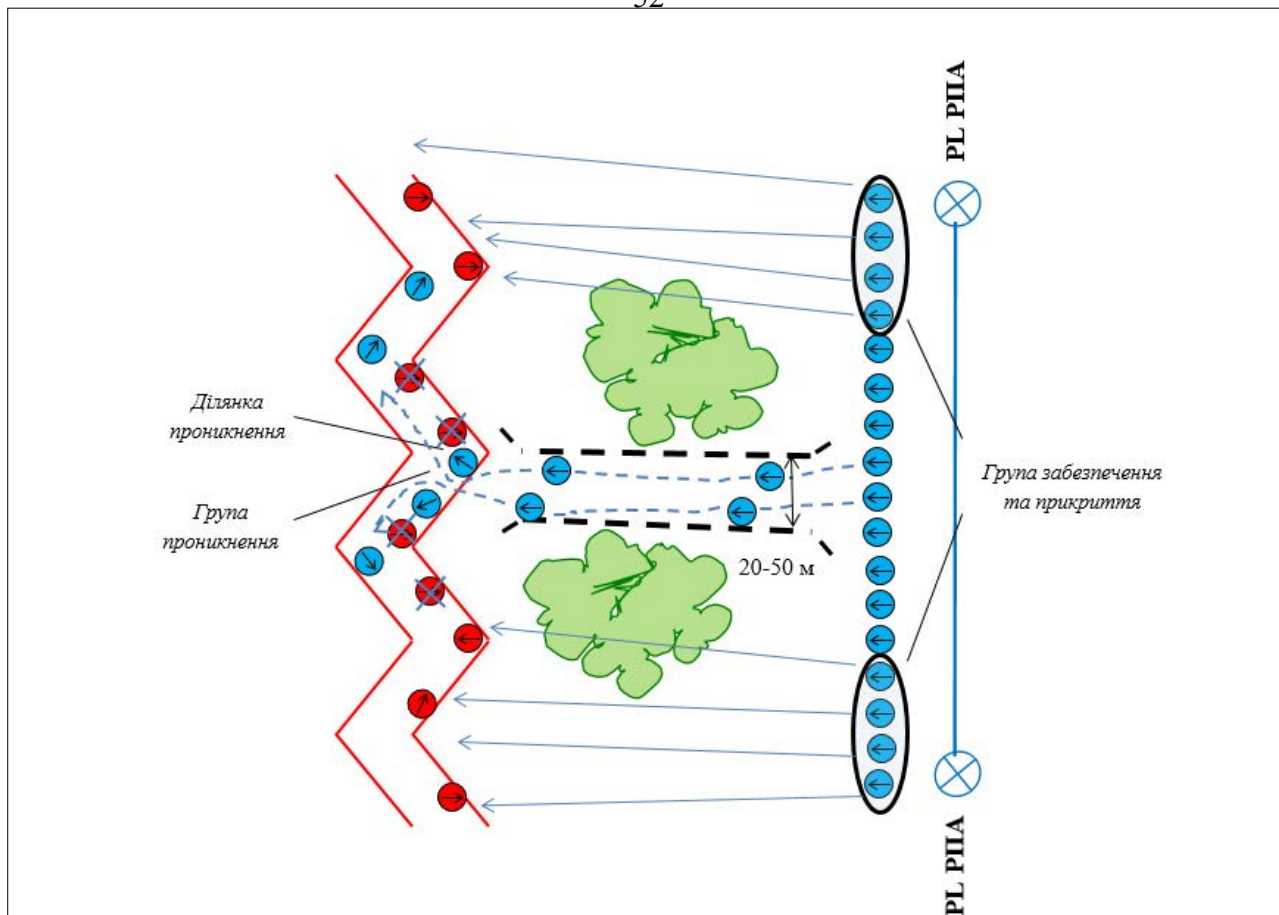

Рисунок 47 – фронтальна атака через коридор, що не прострілюється, без використання бронетехніки

З початком атаки відкривається вогонь по всьому фронту підрозділу противника, що обороняється. При цьому основні вогневі засоби (міномети, гранатомети, кулемети) зосереджують вогонь на обраній ділянці шириною 20-50 м із завданням знищити або надійно придушити особовий склад та вогневі засоби, що обороняється тим самим створюючи коридор, що не прострілюється, від вихідного положення ШГ до спланованої точки входу в першу траншею оборони противника.

Відразу після створення коридору для захоплення наміченої ділянки висувається штурмова група - 4 - 6 чоловік, які короткими перебіжками, а в основному переповзанням досягають першої траншеї та захоплюють невелику ділянку позиції, утворюючи тим самим основу коридору.

В цей час решта підрозділу прикриває просування штурмової групи. Група вогневої підтримки забезпечує повне подавлення противника на ділянці проникнення в окоп (коридорі, що не прострілюється). Після того, як перша штурмова група досягає переднього краю оборони, заходить в окоп і починає зачищати першу траншею, друга штурмова група просувається по коридору, що не прострілюється, та підключаються до зачистки ходів сполучення опорного пункту.

При вказаних діях розрахунок робиться на надійне подавлення вогнем оборони противника, створення коридору в його обороні та його використання для оволодіння першою траншею.

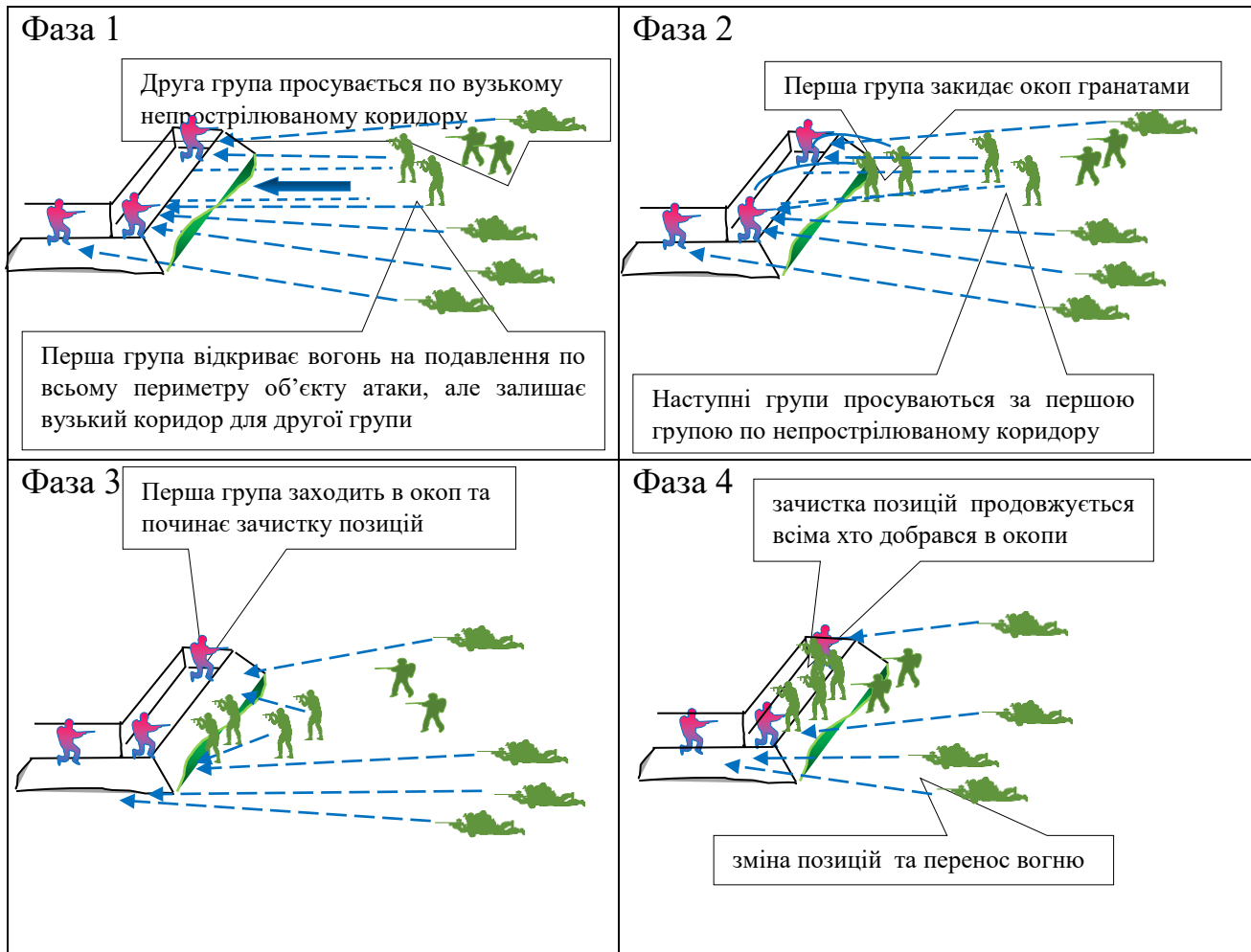

Рисунок 48 – Фази фронтальної атаки через непрострілюємий коридор без використання бойових машин

3.4. Фронтальна атака через непрострілюємий коридор під прикриттям вогню бойових машин

На першому етапі наші підрозділи ведуть розвідку, діючи кількома бойовими розвідувальними дозорами (далі - БРД) у складі, як правило, до взводу, посиленого 1-2 танками та 2-3 ББМ. В деяких випадках, замість ББМ застосовувалися автомобілі типу "Тікап" з встановленими в кузові вогневими засобами. Кожна група діє на фронті до 5-10 км.

Основною метою таких дій є пошук ділянки оборони противника з найменшою кількістю танків та протитанкових засобів, визначення проміжків між позиціями або виявлення неприкритих ділянок.

По суті, БРД ведуть розвідку боєм: висунувшись до позицій противника, обстрілюють їх із граничних дистанцій, зав'язують бій. Зустрівши опір, БРД розкривають систему вогню, накреслення переднього краю (вогневі позиції, місця розміщення та кількість о/с та ОВТ) потім відходять та переміщуються на інший напрямок для пошуку слабких місць оборони противника. У цей час у

районах очікування на відстані від 15 до 50 км від лінії бойового зіткнення зосереджуються 1-2 штурмові групи у складі механізованої роти, посиленого танками та артилерією (рисунок 49).

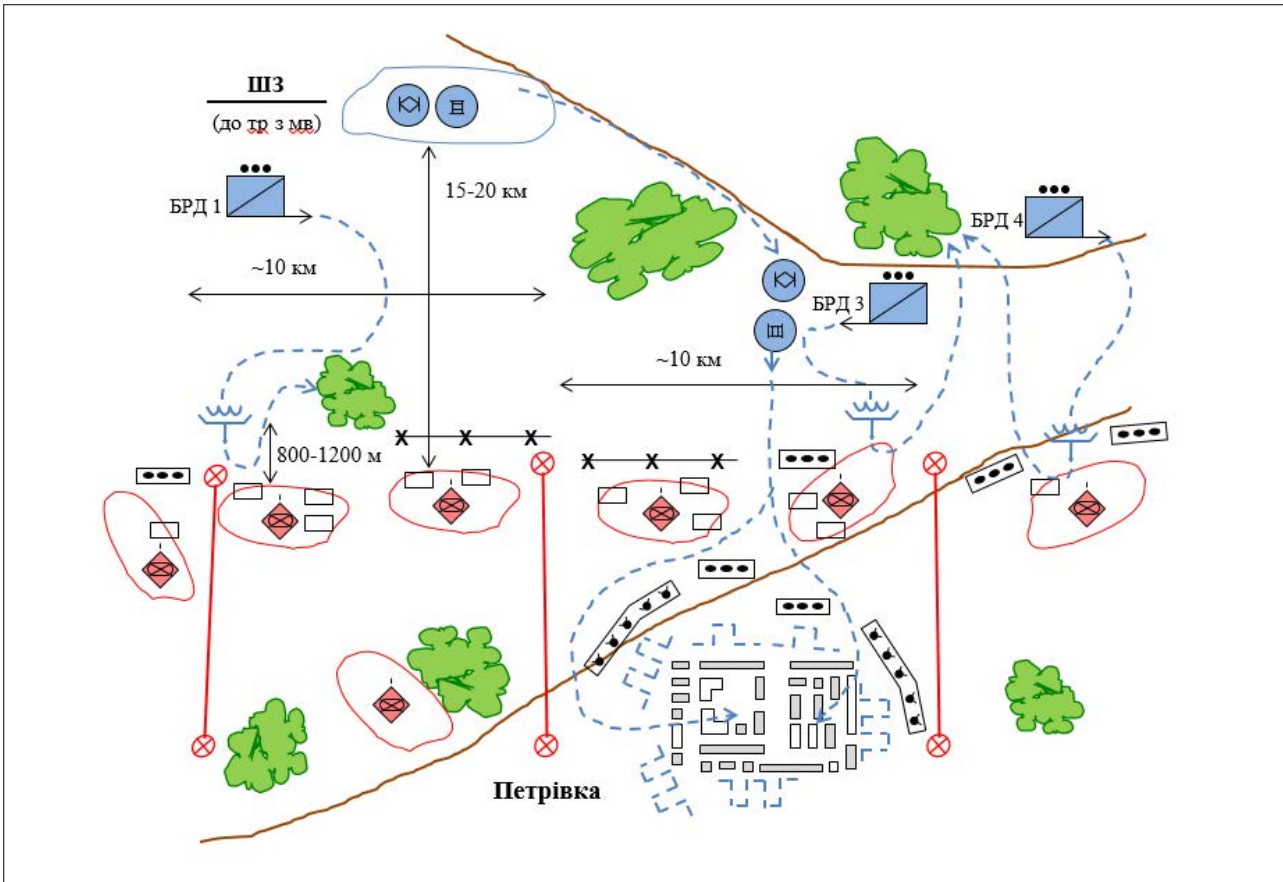

Рисунок 49 – фронтальна атака через коридор із використанням бронетехніки

На другому етапі після того, як БРД виявить слабе місце в обороні противника, штурмова група стрімко висувається до вибраної ділянки прориву. За досвідом бойових дій в основному застосовуються два варіанти складу колон штурмових груп:

танкова колона з 8-10 танків, піхота розміщується десантом на броні, починаючи з 4-5 танка;

змішана колона, де перші 5-9 машин – танки, решта – БМП (ББМ).

При підході штурмової групи до ділянки прориву проводиться артилерійська підготовка атаки, як на ділянці прориву, так і по всій ширині лінії оборони підрозділу противника. Цим досягається прихованість дій щодо напрямку удару (зосередження основних зусиль), та не дозволяє противнику зманеврувати силами і засобами.

При фронтальній атаці підготовленої оборони танки та БМП (БТР) зупиняються близько перед об'єктом атаки та ведуть вогонь в упор з місця.

Позицію піхотного відділення можуть обстрілювати декілька (3-4) та більше бойових машин одночасно. Масування бойових машин та щільність вогню дуже висока. Позиція, що атакується, ізолюється сусідніми підрозділами. Піхота що атакує до останнього знаходиться всередині бойових машин. Після

виходу з бойових машин піхота заходить в окоп в найбільш доступному місці та зачищає позиції з центру в боки.

У сутінках і вночі, використовуючи ділянку прориву, нарощуються сили штурмових груп, вводячи в прорив додаткові підрозділи.

Сильною стороною даного тактичного прийому є максимальне використання фактору раптовості. З розрахунку на те, щоб приголомшити противника, позбавити його здатності організовано вести оборонний бій. Упередити будь-які дії противника, що обороняється, не дати часу, щоб розібратися в обстановці та встигнути зреагувати на дії штурмових груп.

Напрямок штурму заздалегідь не призначається, а вибирається на тій ділянці, де РБД виявив слабке місце в обороні противника. Це дозволяє максимально швидко використати отриману інформацію під час підготовки майбутніх дій, та досягти ефекту раптовості.

В той же час, реалізація цього способу вимагає чіткої взаємодії та злагодженості дій розвідувальних дозорів, штурмових груп та підтримуючої артилерії.

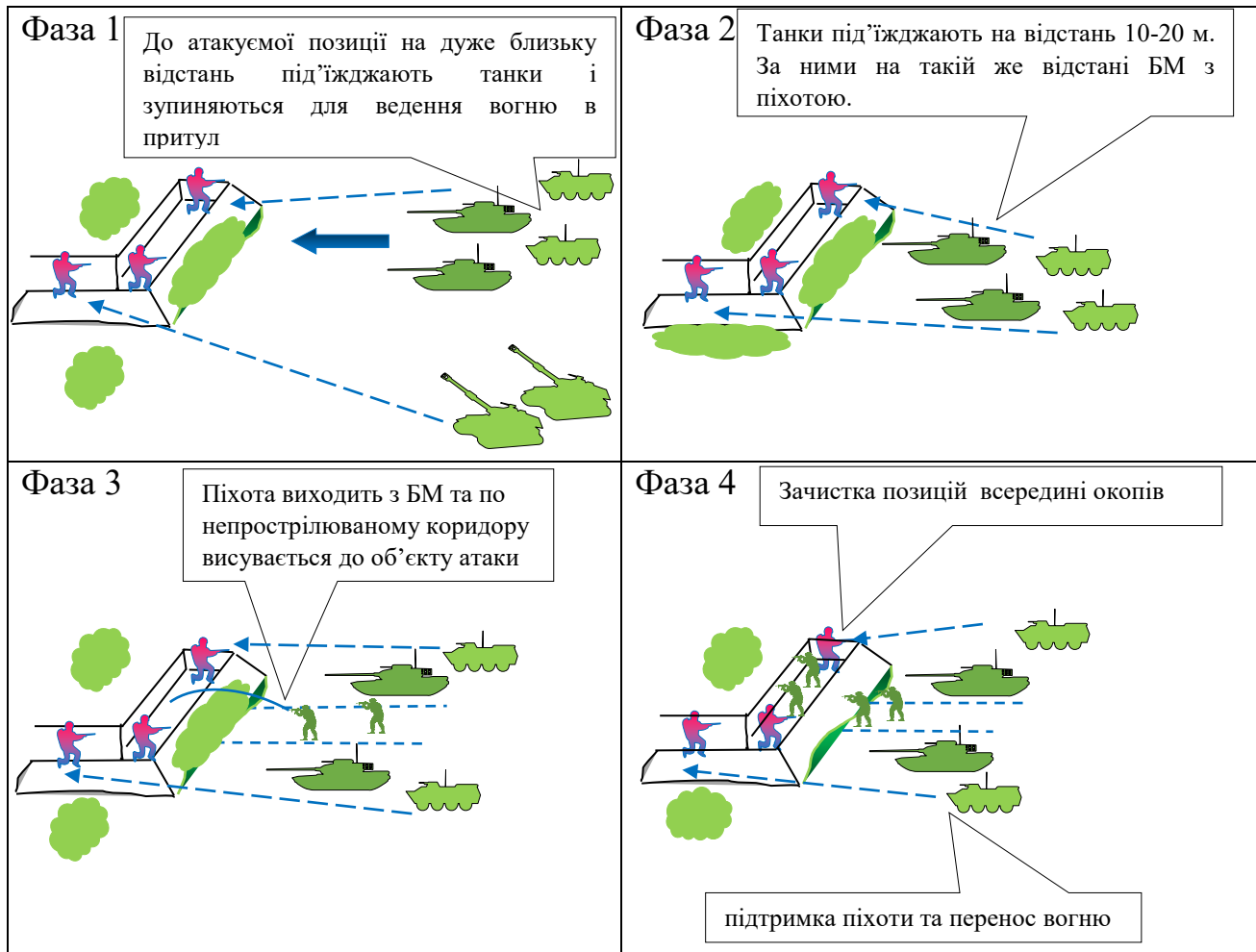

Рисунок 50 – фази фронтальної атаки через непрострілюємий коридор з використанням бойових машин

3.5. Атака і знищення противника на передньому краї оборони, оволодіння визначеним об'єктом

3.5.1. Висування та зближення з об'єктом атаки

Наступ розпочинається з проведення артилерійської підготовки атаки шляхом ведення вогню по передньому краю оборони. Перенесення вогню артилерії на наступний рубіж здійснюється за командою командира штурмового підрозділу.

Висування штурмових підрозділів починається після гарантованого вогневого ураження противника та здійснюється під прикриттям вогню артилерії по рубежам з послідовним переносом вогню. Штурмовий підрозділ висувається до призначеного рубежу (об'єкту атаки) використовуючи природні укриття (лісопосадки, яри, канали), уникаючи виходу на відкриті ділянки місцевості, при підтримці вогню ББМ, АГС, мінометів. При висуванні особовий склад уважно оглядає місцевість на наявність МВЗ та засобів спостереження противника.

3.5.1.1. Група управління

Група управління здійснює координацію дій по взаємодії всіх елементів бойового порядку. Командир групи управління (командир взводу) здійснює безперервне управління та контроль на всіх фазах виконання завдання (рисунок 51).

В ході виконання завдання, командир штурмової групи координує дії БПЛА (розвідувальних та ударних) та засобів РЕБ (антидронових рушниць) відповідно до умов завдання штурмової групи. За необхідності, командир групи, здійснює запит на старшого начальника на вогневе ураження планових та виявлених цілей засобами старшого начальника.

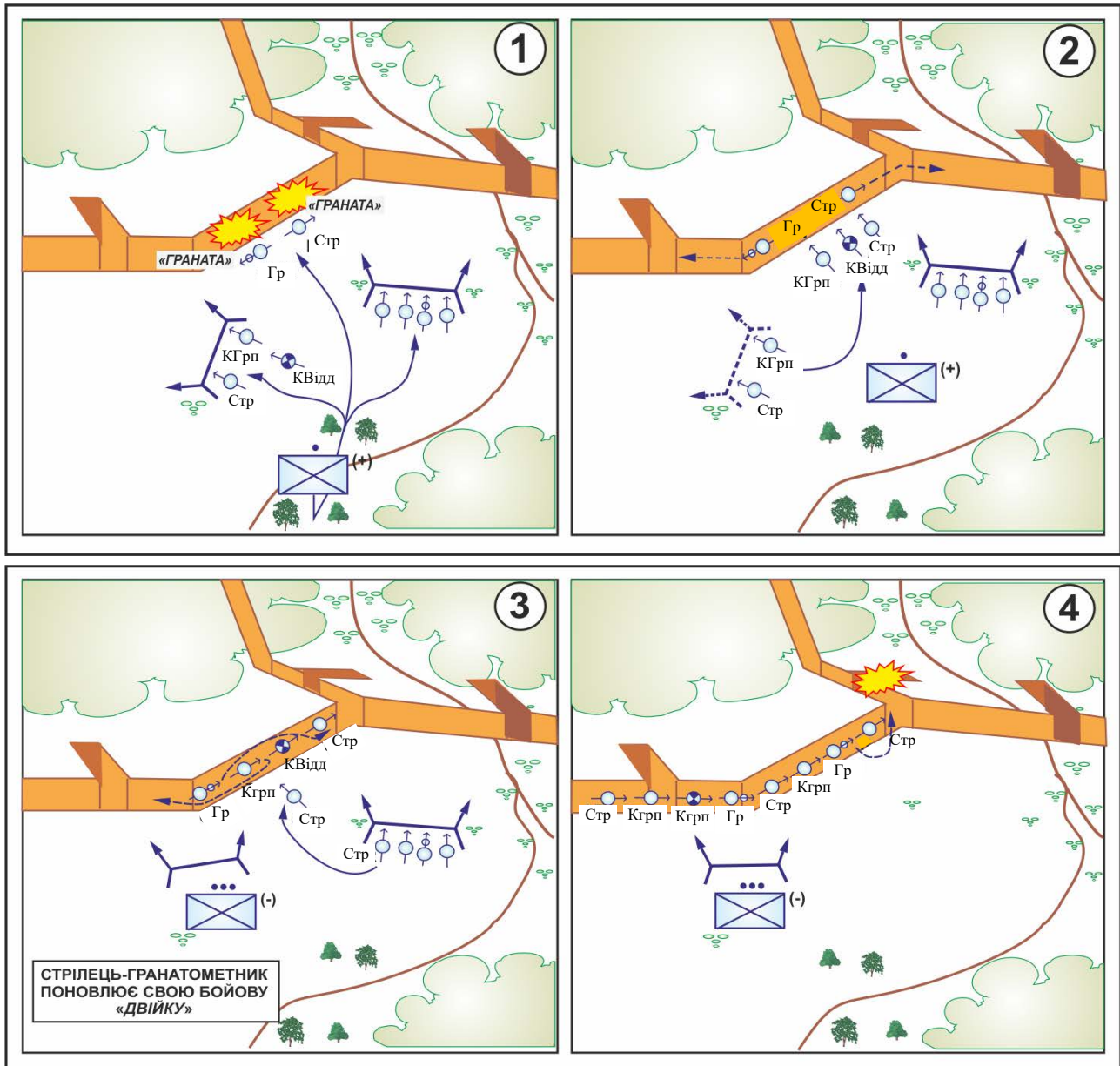

Рисунок 51 – Вхід та зачистка траншеї

3.5.1.2. Штурмові групи

Висування здійснюється за командою командира групи: “Вперед” – штурмові групи максимально швидко рухаються та діють відповідно до отриманого завдання, здійснюючи спостереження у зазначеному секторі та звертають увагу на ознаки мінування траншей.

При підході штурмової групи на відстань метання гранати в окоп здійснюють метання гранати і вхід групи в траншею (окоп) (рисунок 52). Із заходом в траншею, замикаюча “двійка” контролює тил та маркує безпечний вхід для входу групи закріплення.

Рисунок 52 – Вхід в траншею

3.5.1.3. Група вогневої підтримки

ГВП заздалегідь займає позиції для здійснення вогневого прикриття штурмових груп під час подолання ними мінно-вибухових загороджень та зближення з об'єктом атаки.

Після того як штурмові групи зблизились з об'єктом атаки, група вогневої підтримки переносить вогонь в глибину оборони противника з метою подавлення противника.

3.5.1.4. Група закріплення (резерв)

Група закріплення (резерву) здійснює переміщення за штурмовими групами на відстані визначеної командиром штурмової групи (взводу), яка дозволяє своєчасно здійснювати евакуацію поранених з жовтої зони в зелену, поповнювати втрати в особовому складі штурмових груп і підвозу (підносу) боєкомплекту.

3.5.2. Зачистка опорного пункту противника (траншей, ходів сполучення, бліндажів)

3.5.2.1. Штурмові групи

Кількість штурмових груп та напрямок їх просування залежить від побудови та розгалуженості позицій противника.

Глибина просування вздовж траншеї доповідається командирі штурмової групи (взводу), починаючи з точки входу, наприклад “Стіна + 10 м”, на підставі чого група вогневої підтримки переносить спостереження і вогонь у глибину або на фланг на 10 м. Або застосовують маркери для позначення глибини просування штурмової групи.

Зіткнення в траншеї відбувається на дуже близьких дистанціях (в межах до 10 метрів) і є дуже швидкоплинними (цілі з’являються на лічені секунди). Більшість зіткнень у ближньому бою виграє той, хто першим відкриє вогонь і подавить противника. Щоб виграти у ближньому бою, потрібно швидко і точно вести вогонь навкидь. Незалежно від того, наскільки ви досвідчені, стріляйте доки, противник не впаде.

При переміщенні по траншеям (окопам) потрібно завжди бути уважним. Основним елементом для переміщення всередині траншеї (окопу) є група з 4-8 військовослужбовців.

Рухаючись траншеєю (окопом), залишайтеся на відстані від 10 см до 20 см від стін. Не тріться об стіну, оскільки це може попередити противника про вашу присутність, або, в разі сутички, кулі що зрикошетили, як правило, рухаються паралельно стінам (рисунок 53).

Рисунок 53 – Штурмова група при захопленні траншеї (окопу)

3.5.2.2. Рух в траншеях

Перший номер першої “двійки” контролює сектор попереду, його сектор вогню забезпечує знищення противника, що може з’явитися в траншеї (окопі). Другий номер рухається в парі з першим номером, прикриває його у разі заміни магазину або усунення затримки при стрільбі та перебуває в готовності до кидку гранати.

Друга та третя “двійки” просуваються за принципом “Тропа від кута до кута” тримаючи дистанцію один від одного з метою недопущення зближення особового складу.

Замикаюча “двійка” контролює тил (рисунок 54).

Рисунок 54 – варіант руху по траншеї (окопу)

3.5.2.3. Переміщення через перетини ходів сполучення

Дії штурмової групи при проходженні вертикального Т-подібного перехрестя. У вертикальному Т-подібному перехресті група наближається до “Т” з основного ходу сполучення.

Перша “двійка” переміщуються до краю кутів. Під час наближення до краю кутів, друга “двійка” наближається до першої “двійки” й готує та кидає гранати в правий та лівий проходи Т-подібного перехрестя. Із вибухом гранат перша “двійка” розділяється та рухаються з прострілом в праву та ліву сторону траншеї та беруть під вогневий контроль свої напрямки. Друга “двійка” розділяється та посилює стрільців які розійшлись на Т-подібному перехресті. Як тільки, ліва і права частини ходу сполучення зачищені, група поновлює рух у визначеному бойовому порядку, по заздалегідь встановленому сигналу (рисунок 55).

Рисунок 55 – перехід Т-подібного ходу сполучення

3.5.2.4. Група вогневої підтримки

Здійснює маневр на більш вигідну позицію для забезпечення безперервного вогню та за цілевказанням командира групи управління (командира взводу) подавляють вогнем противника прикриваючи рух штурмових груп.

Варіант штурмових дій особового складу штурмової групи по зачистці траншеї:

до траншеї по пластунськи висувається перша пара, яка зосереджується перед бруствером ступнями один до одного або голова до голови, паралельно краю траншеї та готують по гранаті;

потім одночасно по команді кидають гранати в траншею. Зразу після розриву гранат двоє штурмовиків скочуються в неї та опиняються на дні траншеї на ногах спиною один до одного. Вони відкривають вогонь в різні сторони, рухаючись в протилежних напрямках один від одного, до найближчого повороту;

наступними за першою парою в тому ж місці в траншею заходить друга та третя пари. Вони змінюють першу пару, бо в них закінчуються патрони. При цьому друга та третя пари переміщуються в колону по одному, той хто йде ззаду кладе руку на плече переднього, а зброю направляє в сторону. Друга та третя пари висувуються до різних поворотів траншеї;

перший номер колони підходить до штурмовика першої пари, який веде вогонь за кутом траншеї, хлопає по плечу та командою ВЕДУ, у відповідь йде підтвердження що зрозумів командою ТАК;

другий номер готує гранати та за командою ГРАНАТА кидає гранату за кута;

зразу після розриву гранати перший номер вискакує за кута, веде вогонь короткими чергами, просувається вздовж стіни траншеї. Вся група висувається за ним, зберігаючи фізичний контакт (рука на плечі);

як тільки закінчуються патрони в магазині, перший номер командує ЗАМІНА, та робить крок в сторону від стіни, продовжує вести вогонь вздовж траншеї. Другий номер командує ВЕДУ та відкриває вогонь. Перший номер підтверджує ТАК та стає за останнім, для заміни магазину та короткого відпочинку;

таким чином групи рухаються в різні сторони траншеї, зберігаючи вогневий вплив та взаємну підтримку.

3.5.3. Закріплення та організація оборони

З виконанням найближчого завдання штурмових груп, група закріплення (резерву) висувається по зачищеним траншеям до штурмових груп, займає позиції та організовує оборону, з метою відбиття контратаки противника. Група вогневої підтримки виконує завдання по закріпленню на захопленому об'єкті з завданням заборони підходу резервів противника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)

1. Закон України “Про авторське право і суміжні права” в редакції закону України від 11.07.2001 № 227-III.
2. Порядок “Оформлення військових публікацій у Збройних Силах України”, ДДП 1-0(189), затверджений та введений в дію наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 19.02.2022 № 60.
3. “Альбом тактических схем для самостоятельной подготовки в малых и средних группах”. Маркин А.В.;
4. “Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України”. Частина III (взвод, відділення, екіпаж). Наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України №238 від 25.05.2016 року;

[illegible]

[illegible]

[illegible]

67

ДЛЯ ЗАМІТОК

[illegible]

[illegible]

